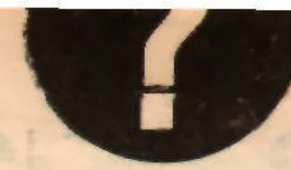
ANT

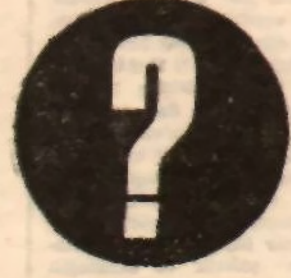
Haftalık Dergi • 7 Mayıs 1968 • Sayı: 71 • 125 Kuruş

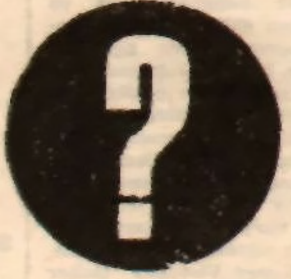

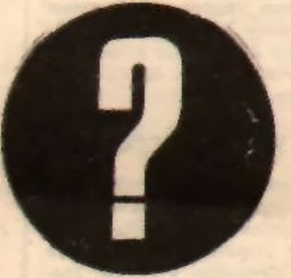

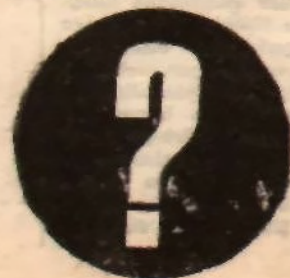
Almanya'da nazilik nasıl hortladı ?

REJİMİ ZORLAYAN TEHLİKELER

HAFTANIN NOTLARI

Sunay'ın gezisi

Oğlu Dr. Atilla Sunay'ın Esenboğa gümrüğünden aldığı 220 Dolar'lık Amerikan sigarası ve viski ile başlayan Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'ın Irak ve Afganistan gezisi sona ermiştir. Kendi petrolleri yabancı şirketler tarafından sömürülen Türkiye'nin Irak'ta petrol araması ve Vehbi Koç'un buzdolaplarının ihracı konularının ele alındığı Türk - Irak görüşmelerinden sonra yayınlanan ortak bildiride hiçbir önemli konuya değinilmemiştir. Ancak, Sunay'ın Irak ziyareti sırasında «İslâm Ortak Pazarı» kurulması fikrini desteklediği ve Cumhurbaşkanı Ârif ile yaptığı özel bir konuşmada «Böyle bir topluluğun bölgedeki İslâm ülkelerini kuvvetli bir ekonomik blok haline sokması» görüşünü belirttiği açıklanmıştır. Bu ortak pazara İran, Pakistan, Afganistan, Irak,Kuveyt ve Suudi Arabistan'ın girmesi düşünülmektedir. Öte yandan,Demirel'in Evliya Çelebi'si Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil'in de 1968 yılının önümüzdeki sekiz ayı içinde 13 yurt dışı gezi yapacağı açıklanmıştır.

28 *nisan*

Vietkong bildirisi

■ Güney Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi yayınladığı özel bir bildiride son 2,5 ay içinde düşmanın 200 bin ölü, yaralı ve esir verdiğini açıklamıştır. Ayrıca, düşmana ait 2500 uçak ve helikopter, 2830 zırhlı araç, 345 top tahrip edilmiş, 330 gemi batırılmış ya da ateşe verilmiştir. Vietkong'un bildirisine göre, son 2,5 ay içinde elde edilen diğer sonuçlar şunlardır: «General Wastmoreland komutanlık görevinden alınmıştır ki, bu sonuç, Amerika'nın taktik ve stratejik alandaki başarısızlığının ve Amerikan subayları arasındaki anlaşmazlıkların açık bir delilidir. Başkan Johnson, başkanlık yarışından çekilmiş ve kamuoyunu yatıştırmak amacıyla demeçler vermek zorunda kalmıştır. Amerikan kuklaları arasındaki düşmanlıklar artmıştır. Güney Vietnam'ın bütün karşı saldırıları başarısızlığa uğramıştır» Öte yandan, Kuzey Vietnam Haber Ajansı'nın yaptığı açıklamaya göre, Kuzey Vietnam'da bugüne kadar düşürülen Amerikan uçaklarının sayısı 2865'e yükselmiştir.

Bir yıldız direniyor

■ Amerikan beyaz perdesinin tanınmış yıldızlarından Aktör Burt Lancester de İstanbul'u ziyareti sırasında gazetecilere verdiği demeçte, Vietnam Meselesi'nin Amerika için üzücü olduğunu ve Amerika'nın Vietnam'dan çekilmesinin doğru olacağını belirterek zenci sorunu konusunda da «Amerika batmak istemiyorsa, zencilere samimiyetle eşit haklar tanımak gerekir» demiştir.

Amerikada gösteri

■ Newyork'ta yapılan Vietnam Savaşı aleyhtarı gösteriye 60 bin kişi katılmış, Greenwich'te de savaş aleyhtarları polisle çarpışmıştır. Newyork'taki gösteri sırasında Vietnam politikasını destekleyen bir grup, savaş aleyhtarlarına çürük yumurtalarla saldırmıştır. Savaş aleyhtarı gösteriye öldürülen zenci lider Martin Luther King'in eşi ile Newyork Valisi Lindsay de katılarak Vietnam Savaşı aleyhinde konuşmalar yapmışlardır. Son günlerin bütün gelişmeleri, Amerika'nın Vietnam politikasının tam bir iflâsa sürüklendiğini göstermektedir.

Proleter dâvası

■ «Ben Proleterim Bay Sükan» başlıklı yazıda İçişleri Bakanı'na hakaret ettiği iddiasıyla tutuklanan Proleter Dergisi Yazı İşleri Müdürü İzzet Ararat'ın yargılanmasına Adana 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde başlanmış, ancak ilk duruşmada «tahliye» isteği reddedilmiştir. Ararat tutuklu olarak yargılanacaktır.

Fikir kulübüne saldırı

■ Anadoluhisarı'nda emekçiler ve aydınlar tarafından kurulan Fikir Kulübü binası gece yarısı gericilerin saldırısına uğramış, cam ve çerçeveler kırılarak içerideki sosyalist yayınlar, «NATO'ya hayır, her şey bağımsız Türkiye için» yazılı dövizler parçalanmıştır. Saldırganlar, içeride çalışmakta olan Kulüp Sekreteri Mehmet Başara'yı da dövmüşlerdir.

29 *nisan*

Aybar'ın mesajı

■ Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, 28 - 29 Nisan olaylarının yıldönümü dolayısıyla bir demeç vermiş ve özetle şöyle demiştir: «28 - 29 Nisan devrimci gençlik hareketini ve bu yürekli çıkışın aziz ölülerini bugün saygıyla anıyoruz. 28 - 29 Nisan 1960 Hareketi, tarihsel anlamıyla Türk gençliğinin yurdumuzda üslenmiş olan Amerikan emperyalizmine karşı ve onun Türkiye'deki uydusu kapkaç kapitalizmine karşı kütlece yürekli ilk çıkışıdır. Devrimci Türk gençliği, o günden bu yana olayların içinde yoğrula bilinçlene tam bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm için mücadele eden emekçi halkımızın ayrılmaz bir rüknü haline gelmektedir.»

Devrimcilere baskı

■ TÖS mensubu iki öğretmen Erzincan'da yedi saldırganın hücumuna uğramış ve feci şekilde dövülerek çeşitli yerlerinden yaralanmışlardır. Kız Sanat Enstitüsü öğretmeni olan Murat Gökmen ile Ali Ceyhan hastaneye kaldırılmış, saldırganlardan ikisi yakalanmış, diğerleri ise kaçmıştır. TÖS Erzurum Şubesi bir bildiri yayınlayarak olayı protesto etmiştir. Ankara'da ise «NATO'yu yurdumuzdan kovalım» adlı broşürü öğrenci yurduna getiren Mustafa Aydoğan ve Osman Kılınç adlı öğrenciler de bu hareketlerinden dolayı yurttan çıkarılmışlardır. Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Mensupları Sosyal Yardımlaşma Yurdu'nun yöneticileri gerekçe olarak «bu öğrencilerin hareketleri yurttaki diğer öğrencilere kötü misal olmuştur» demektedirler. Böylece, yurt yöneticilerinin bağımsızlık anlayışına karşı oldukları da meydana çıkmaktadır.

30 *nisan*

Türk - Rum anlaşması

■ Kıbrıs konusundaki Türk - Rum anlaşmazlığının çözümlenmesi için yapılan görüşmeler yeni bir aşamaya gelmiştir. Adadan gelen son haberlere göre, taraflar görüşmelerin tarafsız bir ülkede başlaması ve sonra adada devam etmesi konusunda bir anlaşmaya varmışlardır. Azınlıklar konusunda da Türkiye ile Yunanistan arasında Mayıs sonlarında Viyana'da yapılması kararlaştırılan görüşmelerde de Kıbrıs sorununun çözümlenmesi için Türk - Yunan toplulukları arasında gerekli yakınlaşma sağlanması üzerinde de durulacaktır.

CENTO'ya görev

■ İngiltere, çekildiği Basra Körfezi'nde CENTO'yu jandarma olarak kullanmak için hazırlıklar yapmaktadır. Londra'da yapılan son CENTO toplantısında, İngiltere, Basra Körfezi'nden çekildikten sonra bölge savunmasının Türkiye, İran ve Pakistan'a yüklenmesini teklif etmiştir. İngiliz Dışişleri Bakanı, körfezden çekildikten sonra CENTO'ya gerekli ekonomik ve askeri yardımları yapmak vaadinde de bulunmuştur.

Sosyalist forumu

■ Batı Berlin'de sosyalist öğrencilerin düzenlediği «forum» a 3 bin kişi katılmıştır. «Sosyalist Forum» da söz alan konuşmacılar, «basit gösteriler aşamasını geride bırakıp belirli bir programla işçi sınıfını eğitmek ve yerleşmiş düzene karşı mücadele etmek zorunluğu» üzerinde durmuşlardır.

1 *Mayıs*

DİSK ve 1 Mayıs

■ DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler, 1 Mayıs İşçi Bayramı dolayısıyla şu mesajı yayınlamıştır: «1 Mayıs, bütün dünyada insanın insan tarafından sömürülmesine karşı uyanan emekçilerin mücadele bayrağını aynı anda açtıkları, mutlu bir dayanışma günüdür. DİSK, bu mutlu günde, bu yıl izleyeceği ekonomik ve sosyal politikasının ilkelerini şöylece belirtir ve tüm emekçi kardeşlerini bu amaçları gerçekleştirme uğrunda DİSK içinde kalmağa davet eder. DİSK istiyor ki, emeğin, tüm değerlerin yaratıcısı olduğu, hayatın her safhasında kabul edilsin. İnsanın insan tarafından sömürüsü sona ersin. Ekonomik sömürü, yerini sosyal adalete ve milli gelirin hakçasına dağıtılmasına bıraksın. Demokrasi biçimde kalmasın ve içi kof bir düzen olmaktan çıkartılsın, sınıflar arasında politik denge kurulsun.» Öte yandan AP. Kayseri Milletvekili Mehmet Ateşoğlu bir kanun teklifi yaparak Bahar Bayramı'nın 6 Mayıs'a, yani Hıdırellez gününe alınmasını istemiştir. Ateşoğlu, ayrıca 19 Mayıs gösterilerine kızların paçalı şortlar ve uzun kollu bluzlarla çıkmasını, resmi tatil günlerinin cuma olmasını öngören iki kanun teklifi daha yapacağını açıklamıştır.

AISEC dâvası

■ AISEC toplantısı dolayısıyla mahkemeye verilen gençlerin avukatları hakkında da dâva açılması için Adalet Bakanlığı izin vermiştir. Bilindiği gibi, gençlerin avukatları, kendilerine savunma hakkı verilmemesi üzerine 4. Asliye Ceza Yargıcı Sıtkı Karabel'e itirazda bulunmuşlar, bunun üzerine yargıç tarafından Adalet Bakanlığı'na şikâyet edilmişlerdi.

Yabancı sermayeye karşı miting

Türkiye'nin imkânlarını sömürerek iki yılda 160 Milyon lira kazandığı halde çalıştırdığı işçilere 25 Kuruş'luk zam yapmaya dahi yanaşmayan Good-Year Şirketi'nin İzmit'teki fabrikasında DİSK'e bağlı Türkiye Lastik İş Sendikası'nın organize ettiği grev başarıyla ve tam bir beraberlik havası içinde devam etmektedir. Lastik işçilerinin grevi gençlik kuruluşları, kardeş sendikalar ve İzmit halkı tarafından da desteklenmekte olup geçen perşembe günü büyük bir sessiz yürüyüş yapılmıştır. Yürüyüşe İstanbul'dan giden FKF temsilcileri ile diğer sendikacılar da katılmıştır.

2 Mayıs

Çiyiltepe Ödülü

■ Türkiye Tiyatrocular Sendikası Tİ - Sen'in koymuş olduğu Asaf Çiyiltepe ödülü ilk defa bu yıl Gen-Ar Tiyatrosu'nda oynanan Slawomir Mrozek'in yazdığı ve Sermet Çağan'ın sahneye koyduğu «Polisler» adlı eseri oynayan topluluğa verilmiştir. Topluluk, halkçı ve devrimci tiyatro doğrultusundaki çabalarından dolayı ödüle lâyık görülmüştür.

Şiar Yalçın Olayı

■ Cumhuriyetin yürekli savcısı Şiar Yalçın'a nihayet Yüksek Savcılar Kurulu tarafından işten el çektirilmiştir. Kurulun telgrafla tebliğ ettiği 20. 4. 1968 tarihli karara göre, Şiar Yalçın, hakkındaki dâva ve idari soruşturmalar sonuçlanıncaya kadar savcılık yapamayacaktır. Bu yüzden Şiar Yalçın belki de yıllarca tazminatından ve yarı maaşından mahrum edilecek, ayda 500 Lira ile geçinmek zorunda bırakılacaktır. Kararı verenler, böylece, bir yandan iktidar çevrelerini ve sağcı basını memnun etmek, bir yandan da Şiar Yalçın'ı istifaya zorlayarak halkın gözünü açmak eğilimi gösteren bir kişiden savcılık mesleğini temizlemek istemektedir.

3 Mayıs

Mahkûm edildiler

■ Bir süre önce Devlet Bakanı Seyfi Öztürk'ü AISEC toplantısında protesto ettikleri için mahkemeye verilen gençlerin duruşması sona ermiş, yedi öğrenci altışar ay hapis ve altı yüzer lira para cezasına mahkûm edilmişlerdir. Hakkındaki «reddi hakim» talebi dahi karara bağlanmadan dâvayı sonuçlandıran 4. Asliye Ceza Hakimi Sıtkı Karabel'in mahkûm ettiği gençler Rıfat Çaldırık, Mehdi Başpınar, Raif Ertem, Mustafa Gürkan, Deniz Gezmiş, M. Lütfü Kıyıcı ve Bozkurt Nuhoğludur. Öte yandan iki aydan beri tutuklu bulunan Ertem, Nuhoğlu ve Gezmiş 3. Ağır Ceza Mahkemesi'ne yapılan itiraz üzerine serbest bırakılmışlardır.

Tutuklandı

■ İmece Dergisi'nin sorumlu yazı işleri müdürü Hamza Soydaş, dergide A. Ziya imzasıyla yayınlanan «Bozuk Düzen» başlıklı bir yazıda «komünizm propagandası» yaptığı iddiasıyla tutuklanmış ve cezaevine gönderilmiştir. Öte yandan, yayınladığı «Dün Köleydik, Bugün Halkız» isimli kitaptan dolayı 9 aya mahkûm edilmiş olan Süleyman Ege, Yargıtay'ın bozma kararı üzerine beraat ettirilmiştir.

4 Mayıs

Vietnam zirvesi

■ Kuzey Vietnam'ın Amerika ile barış görüşmeleri yapılmak üzere Fransız başkenti Paris'i teklif etmesi başkan Johnson tarafından nihayet olumlu karşılanmıştır. Paris yakınındaki bir şatoda yapılması beklenen görüşmelerde Amerika'yı gezici büyükelçi Averell Harriman, Kuzey Vietnam'ı tecrübeli bir diplomat olan Devlet Bakanı Ksuan Thuy temsil edeceklerdir.

Kürtcülük dâvası

■ Kürtçülük propagandası yapmak iddiasıyla Genelkurmay Mahkemesi'nde yargılanan Doğu'luların duruşması sonuçlanmış ve sanıklar bir yıl dört ay ağır hapis cezasına çarptırılmışlardır. Naci Kutlay Mehmet Ali Dinler, Yusuf Kaçar, Haydar Aksu, Ziya Acar, Halil Demirel, Necati Siyahkan, Fevzi Avşar, Nazmi Balkaş, Hüseyin Oğuz Üçok, Nazım Çiğdem, Fevzi Kartal, Mehmet Aydemir, Muhsin Şavata, Fethullah Kakioğlu, Mehmet Bilgin, Esat Demiroğlu, Mustafa Nuri Direkçigil, Emin Kotan, Koço Elbistan, Turgut Akın, Cezmi Balkaş, Halil Yokuş, İsmet Balkaş, Sait Bingöl ayrıca beşer ay sürgüne mahkûm edilmişlerdir.

İstiklâl madalyası

«İmam kadroları AP'li ağaların hizmetinde»

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

ÜÇ BAŞLI TEHLİKE!

DEMOKRATİK düzenin siyasi partileri vatandaş iradesinin mihengine vurduğu gün olan seçimler yaklaşırken Türkiye üç başlı bir faşizm tehlikesiyle karşı karşıya bulunmaktadır. Bugün gözle görülür, elle tutulur tehlike, Amerikan sermayesinin ve mason biraderlerin desteğiyle iktidara gelmiş olan Demirel'in parlâmentodaki muhalefeti tamamen silerek, halktan yana anayasayı da değiştirebilecek bir çoğunluk sağlama çabasıdır. Milli bakiyeyi kaldıran son seçim kanunu değişikliği, yalnız ve yalnız bu amaçla yapılmıştır. Anayasa Mahkemesi, bu Seçim Kanunu değişikliği aleyhinde açılan dâvayı karara bağlamak üzere toplanmıştır. Ancak, Anayasa Mahkemesinin vereceği karar ne olursa olsun, tehlike yine de savuşturulmuş olmayacaktır. Yeni Seçim Kanunu'nun anayasaya uygun görülmesi, çok değil, birkaç yıl içinde o kararı verenlerin de ortadan kaldırılması sonucunu doğuracaktır. Kanunun iptal edilmesi ise, AP'nin ve onun temsil ettiği egemen sınıfların hırslarını kamçılayacak, gittikçe gelişen sol muhalefeti tasfiye etmek, ülkeyi kendi çıkarları uğruna dikensiz bir gül bahçesi haline getirmek için daha cüretkâr hareketlere girişmelerine yol açacaktır.

FAŞİZMİN vurucu kadrosu da, bir yandan sermaye çevrelerinin desteğiyle, bir yandan da Sükan'ın yönetimindeki devlet kuvvetlerinin himayesiyle güçlendirilmiştir. Artık her ileri hareketin karşısına, Mussolini'nin kara, Hitler'in kahverengi gömleklilerinden farksız eli sopalı faşist güruhlar çıkartılmaktadır. Devrimci gençler en küçük protesto hareketinden dolayı yakapaça mahkemelere sürüklenip mahkûm edilirken bu faşist zorbaların kılına dahi dokunulmamaktadır. AP'nin yönettiği bu faşist güruhlar, parlamento yoluyla tasfiye edilemeyen sol muhalefeti sindirmek görevini üstlenmişlerdir. Amerikan emperyalizmi bir yandan mason biraderlerin adamı Demirel eliyle Türkiye'de çıkarlarını sürdürmeğe çalışırken, bir yandan da islâmı politize etmeğe çalıştığı Ortadoğu'daki satılmış krallar ve şeyhler aracılığıyla ikinci bir faşist hareketi sahneye koymuştur. Bu, önceki sayılarımızda bütün detayı ile açıkladığımız Müslüman Kardeşler Hareketi'dir.. Amerika, iki grupun da iplerini elinde tutmakta, neticede hangisi galip gelirse gelsin, kaybedeceği birşey bulunmamaktadır. İşte, faşizm tehlikesinin iki başı bunlardır..

FAKAT en az bunlar kadar endişe verici bir üçüncü tehlike, AP'nin anayasayı zorlayan davranışları karşısında 27 Mayıs'ı, müslüman kardeşlerin güçlenmesi karşısında lâikliği ve devrimleri savunur görünüp gerçek devrimcileri sömürerek üniformalı bir faşizmi egemen kılmak isteyen bazı karanlık kimselerdir. Devrimcilikleri, kısır bir «lâiklik» anlayışından ileri gidememiştir. Onlar için devrimcilik sadece bir kılık kıyafet meselesidir. Sağ tehlike, aldatılmış zavallıların çember sakalından, ibikli beresinden ibarettir. Şeriatçı hareketin ardındaki ekonomik kuvvetleri göremezler ya da görmek istemezler. Evet, içlerinde zaman zaman Amerika'ya ve NATO'ya uluorta çatanlar da çıkmaktadır. Ama unutulmasın ki, Almanya'daki Neo-Nazi hareketinin başlıca propaganda silâhlarından biri, Amerikan sermayesine ve NATO'ya karşı çıkmış olmalarıdır. Gücünü emekçi halktan almayan her hareket gibi, bu gardrop devrimcilerinin hareketi de kısa zamanda açık bir faşizme ve sermaye uşaklığına dönüşebilir. Ve önce sosyalistleri ezebilir. Tarih bunun örnekleriyle doludur. Bu itibarla, sosyalistler, herhangi bir güçbirliği yaparken çok hassas ve dikkatli davranmak zorundadırlar. Bu üç başlı faşizm tehlikesi karşısında tek sıhhatli yol ise, TİP'in gücünü halktan alan tarihi eylemine katılmak, anti-emperyalist mücadele ile sosyalist mücadeleyi birlikte yürütmektir!

TÜRKİYE'DE FAŞİZM DEMOKRATİK REJİMİ ZORLUYOR

Sükan'ın bütün polisleri yine gençlerin üzerine çullanıyor..

Resmi polisler çok ötelerdeydi. Halkın «Fruko» dediği Sükan'ın bindirilmiş Toplum Polisleri ise arka sokaklarda üslenmişlerdi. Tüm sivil taharriler mitingcilerin arasına karışmıştı. Polis ve MİT foto -film ekipleri cayır cayır filim harcıyorlardı...

Kürsüdeki genç dolu dolu sesiyle «amacımız bağımsız Türkiye'yi kurmaktır» diyordu, «Atatürk'ün başladığı kurtuluş savaşını sürdürmek zorundayız. Sonra çocuklarımızın yüzüne bakamayacağız» diyordu, «Yaşasın bağımsız, özgür Türkiye» diyordu... O sırada, ağaçların altına çekilmiş yusyuvarlak adam elindeki küçük telsizle konuşuyordu:

— «Beyfendi arzı malûmat vereyim. Önemli bir şey yok. Bizimkiler Zafer Parkı içinden sâkin sâkin seyrediyorlar...»

Kürsüdeki dolu dolu sesli genç, 29 Nisan 1968'de, saat 15.20'de konuşmasını «Yaşasın bağımsız, özgür Türkiye» diye noktalarken, ağaçların altından, Zafer Parkı içinden yırtık bir hançereden çıkan ses çığlık çığlığa bağırıyordu:

— «Kahrolsun komünistler...» Topluluk şöyle bir dalgalanıyor ve içlerinden kopan bir kaçı, sesin geldiği yöne doğru koşuyordu. Sonra, ağaçların altında küçük bir boğuşma, gene 29 Nisan 1968 mitingi devam ediyordu.... Ve hâlâ polis yoktu ortalıkta, mitingi düzenleyenler polis şeflerinin dikkatini çekerek «Meşru müdafaa haktır» diyorlardı...

Soluk benizli, 50 yaşlarındaki bir milliyetçi genç (!) Zafer Parkında çevresine topladığı kimselere «Müslümanlar bu tarafa» diyor ve başı çekiyordu... Sonra, Atatürk Bulvarında, Ordu Evi'nin karşısında toplanıyorlardı... Aralarında AP Milletvekili Hasan Aksay, MTTB birinci ve ikinci başkanları, mitinglerin gülü AP Kadın Kollarından Selma Yüksel vardı... Sonra topluluk küçük sesleri ile «Allahüekber» diyerek, Zafer Anıtı çevresinde 29 Nisan'ın yıldönümü töreni için toplanmış olanlara doğru koşuyordu...

Ve Yenişehir Postanesi önünde kafalarda sopaların kırıldığı, suratlarda yumrukların patladığı büyük bir kavga oluyordu... Sükan'ın polisleri hâlâ ortalıkta görünmüyordu... Kavga bittikten sonra toplum polisleri geliyor ve iki grubun arasına barikat kuruyordu... Kuruyordu amma, yüz metre ilerde, Sıhhiye'de mitinge katılmak için gelen gelen 100 kadar Kız Teknik Öğretmen Okulu öğrencisi ağızlarından salyarak akarak üzerlerine saldıranlardan çığlıklarla kaçışıyordu.. Ve polislerin gözleri önünde, taraflar ellerinde sopalar yeni bir kavgayı bekliyordu... Saldır-

ganlar, yeni hücumun plânlarını yaparken, Toplum Polisi miting yapanların arasına girip bazı gençleri yaka paça götürüyordu... O sırada hoparlöre elektrik akımı götüren teller kesiliyordu... Götürdükleri her genci, yerlerde sürükleyen polisler, kıyasıya dövüyordu... En sonra yürüyüşe geçen gençleri, «Sürgü Metodu» ile önüne katıp tek tek avlayarak tutuyor ve hazır bekleyen otomobillere bindirip merkeze gönderiyordu...

Herşey 8 yıl öncesine, 29 Nisan 1960'a o kadar benziyordu ki... Yalnız takvimlerde 29 Nisan 1968 yazıyor ve Devri Süleyman'da bir başka yol izleniyordu...

Devri Süleyman'ın yöneticileri, Devri Menderes'inkilerden kendilerince daha akıllı davranıyordu... Devri Menderes'te, halkın karşısına polis ve asker çıkartılırken, Devri Süleyman'da halkın karşısına, bir takım adamlar çıkartılıyor ve bunları polis destekliyordu. İktidar, asker yerine, «Toplum Polisi» adı altındaki Polis Ordusundan yararlanıyordu...

Ve sanıyorlardı ki, bir gün sorulduğunda «Bizim o olaylardan sorumluluğumuz olamaz, çünkü halk arasında çatışma olmuş, polis bu çatışmayı yatıştırmak için kullanılmıştır». demekle sorumluluktan kurtulacaklardır.

Son olayların ortaya koyduğu gerçek, AP'nin elinin altında toplulukları dağıtmak için sivil bir milis bulundurduğu idi... Sivil Milislerin, zamanları vardı, imkânları vardı, işleri ise yalnız ve yalnız mitingleri, toplantıları basmak, devrimcilerin seslerini duyurmalarına engel olmaktı... Kısacası, Türkiye bir kardeş kavgasına doğru baş döndürücü bir hızla götürülüyordu...

Nitekim, olaylardan sonra TMGT, TMTF, FKF, AÜYOTB, AÜTB, ODTÜOB ve Hacettepe Ü.Ö.B tarafından yayınlanan bildiride meşru müdafaanın hak olduğunu şöyle açıklıyorlardı:

«Meşru ve Kanuni bir toplantı olan 29 Nisan Anma töreni emperyalistlerin yurdumuzdaki ortakları tarafından beslenen ve tahrik edilen ve maalesef hepimizin candan bağlı olduğumuz milliyetçiliğin kisvesi altına saklanan gerici ve ümmetçi saldırganlar tarafından dağıtılmak istenmiştir. Polisin saldırganları koruması ve saldırıyı önlememesi karşısında, polisin görev yapmasına engel olmak gibi hiçbir maksat taşımazken bağımsız ve demokratik Türkiye için savaşan gençlik meşru müdafaa durumunda kalmış ve kahredici sillesini saldarganlara vurmuştur. Türk halkının bağımsızlık mücadelesine karşı satılmışların giriştiği bu kanun dışı hareketler polis tarafından önlenmediği ve müsamaha gördüğü sürece meşru müdafaa durumunda kalacak olan devrimci gençlik kendi güvenliğini kendi gücü ile sağlıyacaktır. Bu güce sahip olduğunu son olaylarda ispat etmiştir.»

Bilim adamları Asma Köprüye "Hayır!„ diyor...

BİR yandan Morrison firmasına yeni vurgun imkânı sağlamak, bir yandan arsa spekülâtörlerini zengin etmek, bir yandan da halkın gözünü boyamak üzere Demirel iktidarı tarafından yaptırılmasına karar verilen Boğaz Asmaköprüsü'nün gereksizliği, geçen hafta Mimarlar Odası İstanbul Şubesi'nin düzenlediği bir açık oturumda bilim adamları tarafından açık seçik ortaya konmuştur.

Mimarlar Odası İstanbul Şubesi Başkanı Maruf Önal'ın yönettiği açık oturumda ilk olarak konuşan O.D.T.Ü. Öğretim Üyesi Tuğrul Akçura, Boğaz köprüsünün yapılmasına, hiçbir ciddi etüdde bulunulmadan karar verildiğini belirtmiş; yine aynı üniversitenin öğretim üyelerinden eski DPT. uzmanı Necat Erder, Türkiye'nin ekonomik durumunun köprü projesini gerçekleştirmeye yeterli olmadığını, iç finansman bakımından bazı önemli yatırımlardan vazgeçmek gerekeceğini söyleyerek şu yargıya varmıştır: «Böyle bir karara varmayı gerektirecek bir değerlendirme en asgari ölçülerde dahi yapılmamıştır. Ne DPT'nin, ne devlet karayollarının ve ne de başka teknik sorumluların böyle bir değerlendirmesi vardır. Projenin, devletin bugünkü mali gücü içinde uygulanması mümkün değildir. Proje uygulanmağa başlansa bile, tamamlanamaz. Böyle bir proje, milli bir konu olarak ele alınmalıdır.»

İktisat Fakültesi Doçenti Gülten Kazgan, boğazın iki yakası arasındaki trafik artışının araba vapurlarıyla karşılanabileceğini, ekonomik bakımdan asmaköprünün gerekli olmadığını açıklayarak şöyle demiştir: «Asmaköprünün toplumsal maliyeti çok yüksektir. 3 Milyar Liralık bir yatırım, asgari 1 Milyar Liralık döviz gideri gerektirmektedir. Gelir bölüşümü bakımından da asmaköprü adaletsizlik yaratmaktadır. Zira, köprü çevresinde arsa spekülâsyonu başlayacak, fakir halkın ödediği vergiler devlet eliyle toprak sahiplerine transfer edilecektir. Köprü yapıldıktan sonra da bundan sadece özel binek arabası sahipleri yararlanacaktır. Binek arabası sahiplerinden alınacak geçiş ücretiyle bu yatırımı karşılamak da mümkün değildir. Çünkü geçiş ücretleri sadece değişken maliyetlere göre ayarlanır, sabit maliyet ise bütçeye, yani fakir halkın sırtına yüklenir.»

İ.T.Ü. Öğretim Üyesi Remzi Ülker ise, İstanbul trafiğinin çözümlenmesi için bugün tünelin asmaköprüden daha yararlı olacağını, araba vapurlarının ve iskelelerin arttırılması suretiyle de boğaz trafiğinin kolaylaştırılabileceğini söylemiş, asmaköprünün ancak çok esaslı ve uzun incelemelerden sonra ve belki 20-25 yıl sonra söz konusu olabileceği görüşünü savunmuştur.

Mimarlar Odası Temsilcisi Turgut Cansever, asmaköprü konusunda sıhhatli incelemeler yapmak için gerekli imkânların henüz bulunmadığının bizzat De Leuw, Cather Company'nin raporunda da itiraf edildiğini belirtmiş, köprü yapılarak boğazın iki yakasında yerleşme yüzde 50 - yüzde 60 oranında gerçekleştirildiği takdirde, belki de on köprü daha yapmak zorunluluğu doğacağını açıklayarak «En önemli nokta ise, bu köprünün yerleşme biçiminde yapacağı zararlı etkilerdir. Herhalde bu memlekette sağduyu, bu derece büyük bir hatanın işlenmesini önleyecektir» demiştir.

Dinleyicilerin bazı soruları üzerine ikinci defa konuşan Necat Erder asmaköprü projesinin DPT, karayolları gibi asıl sorumlulardan gizli tutularak bir olupbittiye getirilmek istendiğini açıklamış ve «İstanbul'un plânlaması bu düzen içinde yapılamaz. İstimlâk bedellerinin bu kadar yüksek olduğu bir düzende köprü kurulamaz. Ya bu durum devam edecek, ya da bu mülkiyet düzeni değişecektir. Mesele o kadar vahimdir ki, bu kadar fahiş hataların yapıldığı bir konuda böyle terbiyeli bir seminer havası içinde konuşmakla yetindiğimiz için hepimizin suçlanması gerekir» demiştir.

Köprü ve teknokrat kıyımı

Geçen yıl İstanbul Boğazı'na asmaköprü yapılması konusunda olumsuz rapor veren yedi teknokratın Bayındırlık Bakanı Orhan Alp tarafından «solculuk yaptıkları» iddiasıyla görevleri değiştirilmiştir. Karayolları Teknik Genel Müdürü Hulusi Ağaoğlu Fen Heyetine, Plân Proje Dairesi Başkanı İbrahim Bülentoğlu danışmanlığa, Plân ve Etüd Dairesi Müdürü Bülend Gözen danışmanlığa, İstanbul Birinci Bölge Ekspres Yolu Trafik Şefi Dr. Mühendis Celil İpekçi Kayseri'ye, Uzman Mehmet Erbil Sıvas'a tayin edilmişlerdir. Gözen, İpekçi ve Erbil, bu teknokrat kıyımı karşısında istifa edeceklerdir. Yanda da açıkladığımız gibi asmaköprünün Türkiye için yararlı olmadığı

... Ve eli sopalı faşist güruhu başkentte kol geziyor...

bilim adamlarınca da tesbit edildiği halde, iktidar bütün direnişleri kırarak Türk Milleti'ne asmaköprü kazığını atmağa çalışmaktadır.

Gençliğin ve aydınların çağrısı!..

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Talebe Cemiyeti Ulusal Siyah Birlik (NWABADU)' dan «Vietnam savaşına, ırkçı baskıya ve silah altına çağrılmaya karşı uluslararası öğrenci hareketi» başlıklı bir çağrı almıştır. Bu çağrı üzerine İktisat Fakültesi Talebe Cemiyeti, aşağıdaki çağrıyı yayınlamıştır :

«Tüm değerlerin yaratıcısı emekçi halk kitleleri ve onların yanında savaş vermekle gerçek kişiliklerini kanıtlayan tüm aydınlar, sizlere sesleniyor ve diyoruz ki,

Sömürülen bir ülke olarak bu sömürüden kurtuluşum, diğer sömürülen ülkelerin kurtuluşu ile ortak ve ilerdeki mutlu günlerimiz emekçi dünya halklarının bir yapıtı olacaktır.

Bu görüşün ışığı altında, yıllardır üstüne bir yılan gibi çöreklenen emperyalistleri kovmak için kahramanlık destanları yaratan yiğit Vietnam halkının haklı dâvasının ve Amerika'ya çok şeyler vermiş olmalarına karşın sömürülmekten ve hor görülmekten öte bir şey kazanamayan zencilerin haklı direnişlerine ilgisiz kalamazsınız. Kurtuluşlarının savaşını vermekte olan geri kalmış dünya ülkelerinin yanında bugünlerde ikinci kurtuluş savaşının kesin çizgilerine ulaşan tüm Türk aydınları ve emekçi halk kitleleri olarak haykırıyoruz :

TÜM EZİLMİŞ ULUSLAR BİR GÜN KESİNKES EZENLERİ YENECEKTİR.

Bildiriyi aşağıda isimleri bulunan gençlik liderleri ve aydınlar imzalamışlardır :

Toygun Eraslan (İktisat Fakültesi Talebe Cemiyeti Başkanı), Harun Karadeniz (İstanbul Teknik Üniversitesi Öğrenci Birliği Başkanı), Çetin Uygur (İ.T.Ü.T.O.T.B. Başkanı), Engin Deniz Akarlı (Robert Kolej Yüksek Okulu Talebe Birliği Başkanı), Fahri Aral (Orman Fakültesi Talebe Cemiyeti Başkanı), Ömer Koçak (Diş Hekimliği Fakültesi Talebe Cemiyeti Başkanı) Veysi Sarısözen (Fikir Kulüpleri Federasyonu İstanbul Sekreteri), Çetin Özek, Muvaffak Şeref, Doğan Özgüden, Yaşar Kemal, Çetin Altan, Ayhan Yetkiner, Şinasi Kaya, Âşık İhsani, Fethi Naci, Murat Sarıca, İdris Küçükömer, Sermet Çağan, Cengiz Yazoğlu, Alp Selek, Aslan Aslan, İhsan Ofluoğlu, Nazife Cemgil, Talât Kılıç, Edip Cansever, Cengiz Yörük, Aziz Çalışlar, Hüsamettin Bozok, Atilla Tokatlı, Mahmut Makal, Ece Ayhan, Necati Cumalı, Afet Muhteremoğlu, Muzaffer Buyrukçu, Asım Bezirci, Üstün Barışta, Demirtaş Ceyhun, Metin Özek, Arif Damar, Oktay Rıfat, Kemal Bekir, Türkân İldeniz, Ümit Yaşar Oğuzcan, Sevinç Sönmez, Günel Altıntaş, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Cevat Çapan Oya Sencer, Muzaffer Sencer, Süleyman Üstün...

Alçak gönüllü olmak

Yaşar Kemal

NE oldum delisi olmak ilkel, çiğ insanların işidir. Kişi olgunlaştıkça alçak gönüllü olur. Bu bir orantıdır. Kişi ne kadar başarılı olursa olsun şu dünyada, gene bir karanlıktadır, gene bir imkânın ucundadır. Gene bir sonsuzluğun küçük bir parçasındadır. Alçak gönüllü olmak başkadır, alçak gönüllü görünmek başkadır. Dünyada, daha da çok doğuda dalkavukluğa kadar varıp dayanan bir alçak gönüllü görünmek geleneği kurulmuştur. Alçak gönüllü olmadan alçak gönüllü görünmek, salt geleneğe uymak için, ne oldum delisi olmaktan daha kötüdür. Alçak gönüllü olmak geleneği doğuda öylesine yürümüş ki, bir çeşit öğünme, bir çeşit kendini gösterme olmuştur.

Bir yere varan insan, kâmil insan kendi olan insandır. Bir kişi eğer kendisi değilse, kendi kafası, kendi yüreği değilse o hiçbir şeydir. Yaratıcılık, sanatta olsun, politikada olsun, insanın kendisi olmakla başlar. Kişilikle başlar

Bir düşüncenin, bir kavganın ulu kişilerine bakalım, hep kendileri olmuşlardır. Kimseye öykünmemişler, kafalarının doğrusuna gitmişlerdir. Gönüllerinin doğrusuna. Ve hiç bir zaman ne oldum delisi olmamışlardır. Yaratıcı kişiler, bulundukları yerden nereye varırlarsa varsınlar ne oldum delisi olmazlar. Önce defterden sildikleri ben benleridir. Kişi olgunlaştıkça kirlerini, ben benlerini döker, yunur arınır. Bizim, aydınımız hiçbir zaman alçak gönüllü olmadı. Birkaçı bu oyunun dışında, çoğu küçücük dağları yarattı. Küçücük dağları yaratanlar hiçbir şey yaratamayanlardır. Eğer bir kişi bir şey yaratıyorsa, mümkünü yok küçücük dağları yaratamaz.

Dünyadaki her şey gibi sosyalist kavga da bir sonsuzdadır. Bizim dünyamız bu işin daha başlangıcında bile değil. İnsan mutluluğunun, kardeşliğinin bir sınırı yoktur. İyiliğin, güzelliğin sınırı yoktur. Her doğan gün bize yeni bir güzellik, yeni iyi bir dünya getirecektir. Her doğan gün bize gene bir eksiklik getirecektir. Her doğan günde kavga yeniden başlayacaktır. Bizim günümüzdeki kavgamız, çabamız sonsuz değildir. Eskiyecektir. Ama insan mutluluğu günündeki eksikliği tâ can evinden duymak ve döğüşe girmektir. Burada baş olmuşsun, er olmuşsun hiç bir farkı yoktur. Döğüşte bir başkumandan olmak, bir er olmakla birdir. Belki bir er, bir başkumandandan daha faydalı, daha mutlu olabilir. Sorun bütün bir yürekle savaşa girmektir. Kavganın büyüklüğü karşısında insan şöyle bir düşünürse kendi kişiliğinin çok küçük kaldığını hemen anlar. Büyük olan, güzel olan kavgadır. Bizi yücelten bu büyük kavganın bir üyesi olmaktır. Bizi insanlar içinde mutlu kılan bu büyük kavganın adamı olmaktan başka bir şey olmamalıdır. Övüneceğimiz tek şey bu olmalıdır.

Uzun yıllardan bu yana çok insanla karşılaştım. Sosyalist kavganın adamıyız diyen çok kişiyi gördüm. İyisini de kötüsünü de gördüm. Kavganın karşısında kendini bir hiç sayanları da, küçük dağları ben yarattım, ben ben, diyenleri de tanıdım. Bu kavga hep ben ben diyenlerden çekti. Ben benler, benlerine iş gelip dayanınca, ben benleri azıcık fedakârlık isteyince ne kavganın kaldığını, ne bir şeyin kaldığını gördüm. Aslanın azıcık beni zedelenince savaşı ayaklar altına alıp karşı tarafın en büyük dostu olduğunu gördüm. Çünkü hiçbir zaman onun kavgası olmamış, onun beni olmuştu.

Geri kalmış memleketin geri kalmış aydını ben bendir. Onu bir kavganın eri yapamazsın. O kadar alçak gönüllü yapamazsın. O kavgadan da üstündür, bütün varlıklardan da üstündür. Dünya öküzün boynuzunda değil, onun kulaklarının üstünde duruyordur. Bütün yeryüzündeki küçük dağlar onundur. Büyükleri de dedesinden kalmıştır.

Türkiye'de uzun bir süredir iyi kötü bir sosyalist kavga verilir. Birçok insan bu kavgaya canını gönlünü koymuştur. Büyük acılara katlanmıştır kavga uğruna ya da bir çokları öyle tanınır.

Sosyalist kavga memleketimizde bütün yoğunluğuyla İşçi Partisi'nin kurulmasıyla başladı. İşte bundan sonradır ki, ak koyun kara koyun geçitte belli oldu. Bir parti içinde, onun bütün gereklerini yerine getirerek çalışmak elbette zor. Başıboş, başıbozuk olarak döğüşe katıldığını sanmak, benini doyurmak elbette daha kolay... Ve bu kavgada küçük dağları yaratanlar, ben benler döküldüler... Büyük kavgada kendi yerlerini iyi ayarlayanlar, kavga karşısında kendilerini silenler savaşa devam ediyorlar. Bu bütün dünyada böyle olmuştur. Kavganın, yüceliği karşısında kendini silenlere yâr olmuş, kavganın karşısında kendi körolası benini koyanlar kavganın, bir daha doğrulamayasıya tokadını yemişlerdir. Alçak gönüllü olmak, er olmak kavganın kanunudur. İnsan olmanın da kanunudur.

Bizde sosyalist kavga yeni olduğu için, daha kişilerin davranışlarıyla uğraşılmıyor. Kavga adamlarının kantara vurulacakları günler yaklaşıyor.

Birinci dökülme İşçi Partisi'nin kurulmasıyla oldu. İkinci dökülme savaşın halk kütlelerine inmesiyle, daha da yoğunlaşmasıyla olacaktır.

Ve bundan sonra kavga adamları ister istemez kendi benlerini silecekler, alçak gönüllü olacaklar. Hayat ve kavganın kutsallığı karşısında bir er olmanın mutluluğundan başka mutluluk tanımayacaklardır.

Bizim kuşaktan sonra gelen genç kuşaklar bizden daha alçak gönüllü... Bu da bir kuramdır.

Üniversite sınav veriyor

Bir kız öğrencinin derslere başını örterek girmesiyle başlayan İlahiyat Fakültesi olayları, fakültenin 30 Mayıs'a kadar tatile sokulmasıyla küllenmiştir... Başlangıçta, İlahiyat Fakültesi Dekanı'nı ve devrimci öğretim üyelerini yalnız bırakan Ankara Üniversitesi, boykottan ve dekanın öğrenciler tarafından yuhalanıp yüzüne tükürülmesinden sonra harekete geçmekle kötü puan almıştır.

Olayları, Süleyman İktidarı'nı karşısına almamak için, iki öğrencinin okuldan atılması gibi ilkel ve dar bir açıdan gören Ankara Üniversitesi senatosu, işi, kurduğu iki komisyona vermekle niyetini ortaya koymuş bulunmaktadır. Bu komisyonlardan biri öğrencilerin yakınmalarını, öteki ise İlahiyat Fakültesinin genel durumunu inceleyerek, Üniversite senatosuna verilmek üzere on gün içinde birer rapor hazırlayacaktır.

Miting ve toplantı basan irticaın, açıkca fakültelere kadar uzanmasının en belirli örneğini veren İlahiyat Fakültesi olayları, iki öğrencinin okuldan atılması gibi basit bir nedene bağlandığı sürece, çözüm yolu bulunamayacak ve gericilik Üniversitede yuvalanacaktır. Nitekim, kuşku ve korku izlenimi veren Ankara Üniversitesi'nin pasif tutumu, örgütlenmiş irticaın yeni tertipler hazırlaması için gerekli şartları hazırlamıştır.

Ankara Üniversitesi Senatosu, İlahiyat Fakültesinden atılan iki öğrencinin geriye dönüşü yolunda bir karara varmayacak olursa, Hukuk, Ziraat ve Eğitim Fakültelerinin bir kısım öğrencileri boykota gidecek ve devrimci öğretim üyelerini fakültelere sokmayacaktır. Bu iş bütün ayrıntıları ile tezgâhlanmıştır. Uygulanabilmesi içinde Senato'nun kararını açıklaması beklenmektedir.

İlahiyat Fakültesinde, geçici tatile rağmen 330 öğrenci'den en az 250'sinin fakülteye devamı sağlanmaktadır. Tatilde okula gelmek istemeyen öğrencilere çeşitli yollardan baskı yapılmakta ve bu baskıya bazı öğretim üyeleri de küçük hesaplar sonucu yardımcı olmaktadır. Ankara Üniversitesi Senatosu'na baskı yapma yollarına başvuranlar, geçtiğimiz hafta Perşembe günü kesin kararlarını şöyle açıklamışlardır:

— «Senato araştırma komisyonlarının 10 Mayıs'a kadar çalışmalarını bitirerek, öğrencilerin haklı olduklarını tespit edeceğine inanıyoruz. Eğer istenilen sonuca varamaz isek, mücadelemize devam edeceğiz.»

Ankara Üniversitesi Rektörü Cumhur Ferman, boykotçu öğrencilerin ayaklarına kadar giderek derslere başlamalarını rica ettikten sonra, İlâhiyat Fakültesi'ndeki olayları tezgâhlayanların dekanın yüzüne tükürmesi, bazı öğretim üyeleri «istenmeyen kişi» ilân etmesi ve Üniversite Senatosu'nu tehdit etmesi normal karşılanmak gerekir...

Ortanın solu yeni açmazlara giriyor

• İnönü Ortanın Solu'nun «burjuva aldatmacası» olduğunu açığa vururken Göbekçiler de Ecevit'i yıkmağa hazırlanıyor.

CHP Genel Sekreteri Bülend Ecevit ile çevresindeki iki elin parmaklarını geçmeyecek kadar arkadaşını, geçtiğimiz günlerden çok daha zorlu günler beklemektedir.

Her ne kadar, Ankara Belediye Başkanı adaylığını Ecevit takımının adamı olan sendikacı Osman Soğukpınar kazanmışsa da, **Ortanın Solu için henüz tehlike savuşturulmuş değildir.** Oylamada Soğukpınar'ın 27, Halil Sezai Erkut'un 2, Selahattin Babüroğlu'nun 1 oy alması ve 8 oyun da boş çıkması, bir gerçeği daha ortaya koymuştur: Ecevit ve arkadaşları hâlâ parti meclisinde mutlak bir hakimiyet kuramamışlar ve kuvvet oranını dörtte bir oranında Göbekçiler'e kaptırmışlardır. Ulus Gazetesi'nde yazdığı **«Ortanın Solu burjuva aldatmacası değildir»** konulu imzasız başyazılara rağmen Ecevit, parti meclisini dahi Ortanın Solu'na inandıramamıştır. Bütün yurtta olduğu gibi Ankara teşkilâtının büyük kısmını kontrolları altında tutan Göbekçiler, Osman Soğukpınar'ın Ankara Belediye Başkan adayı gösterilmesine karşı çıkmıştır. Parti Meclisi'ndeki oylamanın sonuçları, bu konudaki görüşmeler, İnönü'nün konuşması, Göbekçiler'in liderliğini benimseyen İsmail Rüştü Aksal'ın sözleri ve Ortanın Solu'nu bırakıp Göbekçiler'e transfer eden Orhan Erkanlı'nın teklifinin reddedilmesi, Ankara İl Başkanı'nın azledilmesi ve il yönetim kurulunun feshedilmesi, CHP çatısı altındaki çatlağı ortaya koyan kesin delillerdir. Bütün bu gerçekler ayan beyan ortada olduğu için, Ecevit'in Ulus'taki başyazılarında, **«Bazı çevrelerce pek yanlış olarak ikiye bölünmüş, bazı çevrelerce de bugünkü bozuk düzenin temsilcilerinden kurulmuş gibi gösterilmek istenen parti meclisi»** şeklindeki savunmaları inandırıcı olamamıştır. **Madem parti** meclisinde bölünme, parti üst kademelerinde Ortanın Solcuları ve Göbekçiler diye gruplar yoktur, o halde niçin Erkanlı'nın bunu yalanlayan bir bildiri yayınlaması yolundaki teklifi kabul edilmemiştir?

Kaldı ki, Ortanın Solu'nun ne menem bir şey olduğu hâlâ kesin olarak belirmiş değildir. Ortanın Solu'nun ilk tanımlamasını İnönü yapmış, bunu, CHP yetkililerinin yüzlerce tanımlaması izlemiştir. **Fakat bu tanımlamalar birbiriyle karşılaştırıldığında, aralarında büyük farklar olduğu ve eylemde uyuşmalarına imkân bulunmadığı gerçeği ortaya çıkmaktadır.** Kısacası, Ortanın Solu, muz gibi ne niyete yenirse o kokuyu vermeye devam etmektedir.

Yalnız kesinlikle bilinen birşey varsa, Ecevit'in bütün iyi niyetli yorumlamalarına rağmen, Ortanın Solu hareketinin ağır basan niteliğinin **«burjuva aldatmacası»** olmasıdır. Nitekim, bu husus geçen hafta Milliyet Gazetesi'nde CHP nin en yetkili ağzı tarafından itiraf edilmiştir. Güven Partisi'nin kuruluşu sırasında Milliyet'e verdiği, ancak bu yıl yayınlanmasına izin verdiği demecinde İnönü Ortanın Solu hareketinin nedenini şöyle açıklamıştır:

«Ne istiyordu, ne istiyorlardı? CHP için çizilen yol doğruydu. Bunu göremediler. İstedikleri yol, şaşkınlık içinde olan, yeni yetişen nesillere Türkiye İşçi Partisi'nin sahip çıkması mıydı? Yeni yetişen nesil, devamlı olarak bir şaşkınlık, doğru yolu bulamamanın çarpıntısı içindedir. Onları iyi kanalize edemezsen, kendi kendilerine doğru yolu bulamayacaklardır. Türkiye'de sol fikirlerin gelişmesine hiçbir vakit mani olunamayacağına göre, bu akımı serbest mi bırakmak lâzımdı? Bunu yapmak vatana ihanet olurdu..»

AKSAL
Pusuda bekliyor -

ECEVİT
Boşuna çaba -

İSMET İNÖNÜ
- Gerçek niyeti açıkladı

Bu sözler dahi, İnönü'nün nasıl «devlet benim» zihniyeti içinde bulunduğunu ve «bu memlekette komünistlik yapmak gerekirse onu da biz yaparız» anlayışını sürdürdüğünü göstermektedir. İnönü'ye göre Ortanın Solu hareketinin amacı, Türkiye'de gelişmekte olan sol akımı kontrol altına almak, yani bir **«burjuva aldatmacası»** imaktır.

Belki Ecevit ile çevresindeki iki elin parmaklarını geçmeyecek kadar arkadaşı bu **«burjuva aldatmacası»** olarak tezgâhlanan harekete gerçek bir sol hareket hüviyeti kazandırmağa çalışmaktadırlar, fakat daha önce de sık sık belirttiğimiz gibi, CHP'nin bünyesi itibariyle bir sol hareketi samimi olarak benimsemesi mümkün değildir.

Gerçi önümüzdeki mahalli seçimler için birkaç sendikacı aday gösterilmiştir, fakat bu göstermelik olmaktan ileri gidemeyecektir. Çünkü, gerek senatör, gerek belediye ve il genel meclisi aday listelerinde yine egemen sınıfların mensupları ya da temsilcileri ağır basmaktadır. Hele önümüzdeki seçimlerde milletvekili aday listelerinde CHP'nin çoğunluğu emekçilere vermesi mümkün değildir.

Ulus'ta türeyen jurnalci !

CHP organı Ulus, imzasız başyazılarında TİP'i seviyeli tartışmağa davet ederken aynı gazetenin ikinci sayfasında neye hizmet ettiği belli olmayan bir yazar, Kaflı'ları, Erer'leri, Toker'leri de gölgede bırakarak en âdi jurnalcilik oyunlarına girişmekte tereddüt etmemektedir.

Nitekim, 29 Nisan tarihli Ulus'ta yazdığı fıkrada CHP'nin McCarthy'ci yazarı Türk sosyalistlerine seviyesiz bir uslûpla dil uzattıktan sonra ANT'ta yayınlanan Lenin'in kitabı ile ilgili ilanı ele alarak; **«Atatürk'ün yerine Marks'ı ve Lenin'i geçirmek isteyen bu kundakçıların yaptıkları ilana bakın. İşte Atatürkçü bunlar! Atatürk dış politikası savunanların ve İnönü'ye sövenlerin gerçek yüzleri...»** demektedir.

Herşeyden önce şunu belirtelim ki, tarihi gelişim içinde Marx da, Lenin de, Atatürk de, İnönü de ayrı ayrı yerler işgâl ederler. Atatürk'den söz etmekle, ya da Atatürk'ün sözlerini yayınlamakla nasıl Marx, ya da Lenin tamamen reddedilemezse, Marx, ya da Lenin'in kitaplarını yayınlamakla da Atatürk'ü inkâr etmek mümkün değildir. Ulus fıkracısının, sosyalistlere dil uzatmadan önce bu basit gerçeği bilmesi gerekirdi...

Sonra, bir gazete veya dergi yayınladığı herhangi bir ilânla suçlanabiliyorsa, o zaman aynı mantıktan hareket ederek Ulus'u çok daha ağır şekilde suçlamak mümkündür. Mesela bu fıkracının gazetesinde iki Amerikan şirketinin, Goodyear ile Amerikan - Türk Dış Ticaret Bankası'nın koca koca ilânları aynı günde yanyana çıkmıştır. Bu ilânları yayınladığı için, yabancı sermaye aleyhtarı olmak iddiasındaki Ulus'u Amerikan sermayesinin dalkavuğu olarak suçlamağa kalkışsak, McCarthy'ci Ulus yazarı acaba ne buyurur?

Ulus'un jurnalcisine tavsiye ederiz: Çuvaldızı başkasına batırmadan iğneyi kendisinde denesin!

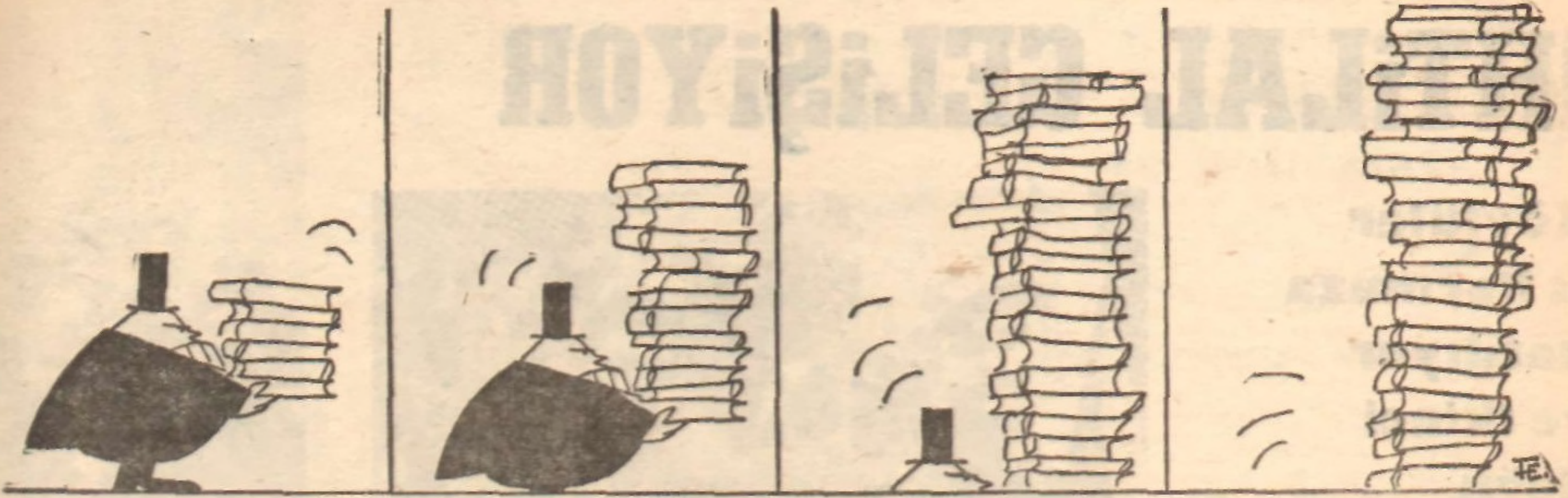
Mor Menevşe de Kızılmış

Ben hiç şaşmadım Andre Malraux'nun Umut adlı kitabının toplatılmasına.. Bu kültür bakanları hep komünist olurlar zaten... İster Türkiye'de, ister Fransa'da, ister Mağrip'de, ister Maşrık'da olsun... Galiba bu Kültür denen şeyde bir komünistlik var...

Tekin Erer de ben kafada... 22 Nisan, 1968 günlü Son Havadis'de, Hasan Âli Yücel'i, ölümünden şu kadar yıl sonra, bir güzel taşlıyor, yerin dibine batırıyor... Yerden göğe hakkı var... Gerçi Hasan Âli, Tekin Erer'in dediğince, komünistlik'den hüküm giymiş değildir... Gerçi Öner - Yücel dâvasının aslı, Öner'in Yücel'i komünistleri himaye etti demesi üzerine, Yücel'in açtığı bir hakaret dâvasıdır... Gerçi sonunda Yücel, Üçüncü Asliye Ceza Mahkemesinin 949/177 sayılı, 2/7/949 günlü kararıyla dâvayı kazanmış, hakaret sanıkları hüküm giymiştir... Gerçi Yücel'in değil komünistliğine, komünistleri himaye ettiğine bile dair bir mahkeme kararı yoktur ortada... Ama biz, Tekin Erer'in dediği gibi, Hasan Âli'nin komünist olduğuna dair kapı kadar mahkeme ilâmı var, desek ne lâzım gelir yani!... Çünkü bizim gibi ne idüğü belirli milliyetçilere düşen şey, komünistleri gördüğümüz, bulduğumuz yerde, yani mezarda bile olsa, yalanla, iftirayla bile olsa, üstüne çıkıp ezmektir... Sizin anlıyacağınız, biz bir adamı komünist dedik mi, Bahr-i Sefid'in suları bile bu kara lekeyi silemez... Yani, lâmı - cimi yok, Hasan Âli, komünisttir. Dolayısiyle Hasan Âli'nin kurulmasında büyük emeği geçmiş olan Köy Enstitüleri de komünist yuvalarıdır. Hele Köy Enstitüsünden çıkanlar sicilli komünist'dir... Üstelik, Tekin Erer'in de işaret ettiği gibi, İsmet Paşa kimseyi devamlı olarak şunca yıl Bakanlıkta tutmıyacağına göre, ve Hasan Âli de düpedüz komünist olduğundan nâşi, İsmet Paşa da komünistdir... Sonracığıma söyleyeyim, Mustafa Kemal İsmet Paşa'yı şunca yıl Başbakanlıkta boş yere tutmıyacağına göre, ve İsmet Paşa da komünist olduğundan nâşi, Mustafa Kemal de komünist'dir... Padişah da Mustafa Kemal'i 1919'a dek tuttuğuna, taa paşalığa kadar yükselttiğine göre, ve Mustafa Kemal de komünist olduğuna göre, Osmanlı Padişahı da komünistdir... Dahası var; Padişah öte yandan Halife olduğuna, yani Peygamber Efendimizin vekili bulunduğuna ve aynı zamanda da komünist olduğuna göre, Peygamber Efendimiz de komünistdir... Daha da garibi; Peygamber Efendimiz yeryüzünde, Cenab-ı Hak'kın sözcüsü olduğuna göre, ve aynı zamanda da komünist olduğundan nâşi, Cenab-ı Hak'ın da komünist olması gerekir... Ve Cenab-ı Hak kendisine benzemiyen bir şey yaratmıyacağına, ve kendisi de komünist olduğuna göre, yaratmış olduğu kâinat ve onun içindeki dünya da komünistdir.

Ben Sümme Hâşa! diyorum, diyorum ama, işi böyle tutunca, tabii, Komünizmle Mücadele Derneği'ne, görüyorsunuz, bir hayli iş düşecek... Tahsisatın da buna göre arttırılması gerekecek... Oysa dolar durumumuz mâlûm, bomboş... Bir püf noktası bulmak gerek bu işe ki, kurtulalım çıkmazdan... Ne diyebiliriz meselâ?... Deriz ki: Bu Aristo'kâri bir mantık zinciridir, yani bütün bu kovalamaca sonuçlar hep Aristo'nun başının altından çıkıyor... Oysa biliyorsunuz, Aristo, Eflâtun'un tilmizi... Eflâtun da, biliyorsunuz, baştan sona komünist ideologyasına dayanan ve bu yüzden çevirisi okullarımızdan hükümet kararıyla toplatılan Cumhuriyet adlı bir kitap yazmıştır... Öyleyse Eflâtun da komünistdir, ve Eflâtun da komünist olduğuna göre, ve Aristo da onun tilmizi olduğundan nâşi, bu cins düşünenler de hep komünist olsa gerektir... Yani benim gibi ve Tekin Erer gibi kimseler de komünistdir... Öte yandan e Eflâtun da Eflâtun olduğuna göre, ve Mor Menevşe renk bakımından Eflâtunu tuttuğuna göre, Mor Menevşe de komünistdir, yani Kızıldır... Tevekkeli köpoğlunun boynu bükük değil!...

Can YÜCEL

KİTAP TOPLATMA DEVAM EDİYOR...

CHP YANILMAKTADIR

Dr. Murat SARICA

ULUS Gazetesi'nde imzasız olarak çıkan TİP'le ilgili yazıların bir iki önemli noktası üzerinde durmanın ve bu noktaları aydınlığa kavuşturmaya çalışmanın gerekliliğine inanıyoruz. Söz konusu iki yazıdan 30 Nisan tarihlisinde sosyalizm ile demokrasinin çeliştiği izlenimi yaratılmaya çalışılmaktadır. Yirminci yüzyılda demokrasi, artık bütün sosyal sınıfların serbestçe örgütlenebildikleri ve siyasi iktidara ağırlıklarını koyabildikleri rejimin adıdır. Emekçi sınıfın iktidara gelmesini önleyen rejimin adı ise faşizmdir. Partilerin sayısı rejimin faşist niteliğini ortadan kaldırmaz. Demokrasi kelimesinin önüne aynı isimsiz yazarın yaptığı gibi bir burjuva sıfatı eklemek bu gerçeği değiştirmez. Yani burjuva demokrasisinde de rejimin adının demokrasi olabilmesi için emekçi sınıfların örgütlenerek iktidara gelebilme yolları açık olmalıdır. Günümüzde demokrasi sınıflararası bir denge rejimi olduğu gibi, değişmeyen bir kalıp da değildir. Demokrasi sürekli olarak gelişen ve kendini yenileyerek aşan bir rejimdir.

İşte bu demokrasi tarihin gelişme doğrultusuna uygun olarak emekçi sınıfların lehine devamlı olarak değişip gelişmektedir. Öte yandan demokratik yöndeki bu gelişmeyi sürdürmenin sadece emekçi sınıfların elinde olmadığı da unutulmamalıdır.

Daha kurulduğu günden beri anayasayı eksiksiz ve tastamam uygulamaktan yana olduğunu, düzeni anayasaya dayanarak, onun gösterdiği yoldan değiştireceğini tekrarlamaktan usanmayan bir partinin *demokrasiye olan inancını sayın yazarın yaptığı gibi* yuvarlaklıkla itham etmek, bulanık suda balık avlamaya çalışmaktan başka bir şey değildir.

CHP ne yazık ki gerçekten Çetin Altan'ın cevap yazısında belirttiği gibi **«sınıf yapısına önem vermediği ve kerameti yalnızca kendi politik *kadrosunda aradığı için»*** *Ortanın Solu olarak saptadığı* politikasını gerçekleştirebilme çabasına sahip değildir. Şimdiye kadar CHP etiketi altında ve partinin bünyesinde gerçek bir değişiklik yapılmadan gerçekleştirilmek istenen çeşitli politikalar bu iddiayı doğrulamaktadır.

CHP, 1923 İzmir Kongresi'nden 1930'lara kadar liberal ekonomi yoluyla kalkınacağımıza inanmış, gerekli sermaye birikiminin olmaması ve 1929 dünya buhranı nedeniyle bu tarihten itibaren benimsediği devletçiliği, devlet kapitalizmi biçiminde uygulamış, devlet eliyle fert zengin etmenin şaheser örneklerini vermiş, ileride DP'yi ve AP'yi meydana getireceklerin güçlü bir kanadı olan komprador burjuvazisini kendi elleriyle yaratmıştır. 1946'dan sonra CHP'nin iktisadî politikasının ne olduğunu söylemek ise pek o kadar kolay değildir. 1965'den sonra da Türk emekçi halkının uyanmaya başlaması ve özellikle TİP'nin Türk siyasî hayatındaki önemli yerini almasıyla, CHP'de hâlâ önü alınamayan çatışmalara yol açan **Ortanın Solu** görüşü meydana çıkmıştır. CHP'nin özünü meydana getiren bürokrat kadronun sınıf gerçeğine inmeden saptadığı politikasıyla daha birçok zigzaglar çizmesi kimseyi şaşırtmamalıdır.

Nitekim CHP'nin bütün bu zigzaglarının nedenini Ulus yazarı **«CHP'nin düzen değişikliğine TİP gibi sınıfsal bir açıdan bakmadığını»** belirterek ortaya *koymaktadır. Ne var ki, sayın yazarın Marx'a dayanarak* Türkiye'nin kapitalist yapıda bir ülke olmadığını ileri sürmesi, sınıf gerçeğini inkâr etmesi için yeterli bir sebep değildir. Türk toplumunun batı kapitalist ülkelerinden farklı olan sınıfsal yapısı, Ulus *yazarını ve CHP çizgisinde düşünenleri en azından* yanılgıya düşürmektedir. Bugün bir yandan Türk emekçi halkı hızla bilinçlenmekte ve kendi öz partisine sahip çıkmaktadır. Öte yandan da Osmanlı Devleti geleneğinden kalma vergi ve angarya yoluyla halkı sömüren bürokrat sınıfa karşı bugün Türk emekçi halkını emperyalizmle işbirliği yaparak sömüren komprador - tefeci - ağa üçlüsü gittikçe güç kazanmaktadır.

BU ortamda, anayasamızın öngördüğü ve emekçi halkın millî gelirden yarattığı değer karşılığı halk ettiği payı alması şeklinde tarif edebileceğimiz sosyal adaletin sağlanabilmesi radikal reformları gerektirmektedir. Adam başına düşen millî geliri 230 dolar olan ve emperyalizmin baskısı altında bulunan bir ülkenin sosyal adaleti gerçekleştirme yoluyla, adam başına düşen millî geliri 2 bin dolar civarında olan, az gelişmiş ülkeleri çeşitli yollardan sömüren sanayileşmiş Avrupa ülkelerinin sosyal adaleti gerçekleştirme yolu aynı değildir ve olamaz. Ülkemizde sosyal adaletin gerçekleşmesi, hızlı kalkınmaya sıkı sıkıya bağlıdır; hızlı kalkınma ise Türk halkının ihtiyaçlarına cevap veren gerçek bir sanayileşmek ve sanayileşmeyi engelleyen faktörleri, anayasayı eksiksiz ve tastamam uygulayarak, ortadan kaldırmakla mümkündür. Bu engeller bugünkü dış ticaret rejimi, özel bankaların kredi politikası ve toprak ağalığıdır. Dış ticaret, bankalar ve sigorta şirketleri emekçi halkın kontrolü altında devletleştirilmeden, radikal bir toprak reformu yapılmadan sosyal adalet içinde hızlı kalkınmanın başarılabilmesi mümkün değildir. Bu düzen değişikliğini gerçekleştirecek, emperyalizmin ve sömürücülerin meydana getirdiği ağırlığı yerinden oynatacak olan manivelâ ise Türk emekçi sınıfıdır. Türk toplum yapısının özellikleri emekçi sınıfında da özellikler yaratmıştır. Nitekim batı ülkelerinin tersine Türk köylüsü sosyal yapısı itibariyle tutucu değildir. Ülkemiz **«millî burjuvazi»** nin feodaliteyle mücadelesi sırasında gerçekleştirdiği bir toprak reformundan geçmemiştir. Bizde komprador burjuvazisi toprak ağası ile kolkoladır. Onun içindir ki, ülkemizde devrimci bir işçi sınıfının karşısında tutucu bir köylü kütlesi söz konusu değildir. Dertler ve çözüm yolları kendisine anlatıldıkça uyanmakta ve sınıf bilincine ermektedir. Burada üzerinde durulması fazla yer alacak daha birçok nedenler yüzünden işçiler, topraksız ve az topraklı köylüler, küçük esnaf, zanaatkârlar ve emekten yana aydınlar bir bütünü, Türk emekçi sınıfını meydana getirmektedirler.

İŞTE TİP'nin dayanağını ve düzeni değiştirecek olan manivelâyı bu emekçi sınıfı meydana getirmektedir. TİP'in yolunu ise işçi sınıfının demokratik ve bilimsel öncülüğü aydınlatmaktadır. Bu ışıktan yoksun olduğu içindir ki CHP anti-emperyalist mücadele içinde yerini alamamış, anti-emperyalist mücadelenin NATO'ya karşı çıkmakla başladığı gerçeğini kavrayamamış, anti-emperyalist mücadelede güç birliğini salık verenlerin umudunu kırmıştır.

Anti-emperyalist mücadele, emekçi halkın bu mücadeleye her geçen gün daha yoğun olarak katılmasıyla gerçek anlamını kazanacaktır. Atatürkçü bürokratlara da, İkinci Kurtuluş Hareketinde kendilerine uygun olan yerlerini almaları düşmektedir.

İHTİLAL GELİŞİYOR

Köylüler saflarımıza katılıyor ve ikinci doğu cephesi de kuruluyor...

Küba topraklarındaki ilk savaş günlerinde silahlı Che Guevara, bir silah arkadaşıyla

PİNO DEL AGUA'da, Sierra Maestra'nın hemen hemen dikey denilecek şekilde denizle birleştiği sahil üzerinde bulunan **Uvero'daki** askeri müfrezeyi ele geçirmek üzere sabırla en elverişli fırsatı bekledik. Bu fırsat 28 Mayıs 1957 günü elimize geçti. **Uvero'daki** çatışma çok kanlı olmuştu. *Her iki yanda yer alan 120 ya da 140* kişiden 40'ı savaş dışı bırakılmıştı. Yani, çatışmada yer alanların yüzde 30'u ya ölmüş ya da yaralanmıştı.

Uvero'daki çatışma aşağı yukarı şu şekilde olmuştu: **Fidel** başlama işaretini vermek üzere ateş etmiş ve hepimiz önceden kararlaştırılmış olan hedeflere karşı harekete geçmiştik. Batista'nın askerleri de özellikle Fidel'in bulunduğu tepeye doğru ateşe başlamışlardı. Bu arada Fidel'in yanıbaşında dikilmekte olan **Julito Diaz** vurularak öldürülmüştü. Askerler gittikçe daha güçlü şekilde direniyor, amacımıza ulaşmak üzere baskı yapabilmemiz de o derece güçleşiyordu.

İçimizde en önemli görev, hücum hattımızın merkezinde bulunan **Almeida'ya** verilmişti. Görevi gereğince, **Raul'a** ve kendi adamlarına yolu açabilmek için nöbetçi kulübesini safdışı bırakacaktı.

Kılavuzumuz **Eligio Mendoza'nın** da bir an içinde silâha sarılarak hücuma geçtiğini gördük. **Eligio** oldukça bâtıl inançları bulunan bir kimse idi. Dikkatli olmasını hatırlattığımızda hiç umursamadan **«koruyucu meleği»** nin kendisini koruyacağını söyledi. Bir kaç saniye sonra da kendisinin bir makineli tüfek ateşiyle âdeta ikiye biçildiğini gördük. Düşmanın ateş gücü oldukça üstündü; bu arada bir kaç ölü vermiştik.

«Arjantinli orospu çocuğu ya yürürsün, ya dipçiği yersin!»

Merkezden hücum ederek düşman mevziini ele geçiremeyeceğimizi anladık. Sergeant Sotus, kendisine «polis» adını taktığımız yardımcısıyla birlikte Peladero yolu üzerinden yan kuşatmaya girişti. Kuşatma harekâtı başlar başlamaz **«polis»** vurularak can verdi, **Sotus** ise düşmanın eline geçmemek için denize atlamak zorunda kaldı. **Sotus'un** takımındaki diğer yoldaşlar ilerleyebilmek için büyük gayret gösterdilerse de, hücumları düşman tarafından püskürtüldü. **Vega** adlı bir köylü öldürülmüş, **Manal** ciğerlerinden, **Quico Escalona** da kolundan, elinden ve kaba etinden yaralanmıştı. Askerler ağaç kütüklerini siper *alarak küçük birliğimizi parçalıyorlardı.* **Almeida** düşman mevziini ele geçirmek için son bir hücuma geçti. **Cilleros, Maceo, Hermes, Leyva** ve **Pena** yaralanmışlardı. **Moll** öldürülmüş, **Almeida'nın** kendisi de bacağından ve kolundan isabet almıştı. Ama bütün bunlara karşılık bu son hücumda nöbetçi kulübesi de düşmüş, garnizonun yolu birliğimize açılmıştı.

Öte yanda **Guillermo Garcia'nın** isabetli makinalı tüfek atışları üç düşman askerini öldürmüş; bir dördüncüsü kaçmaya kalkışmışsa da başaramamış ve **Guillermo'nun** kurşunlarıyla can vermişti.

Takımı iki ayrı kola ayrılmış olan Raul hızla nöbetçi karakoluna doğru ilerliyordu. **Almeida** ve **Guillermo Garcia'nın** hücumları da durumu lehimize çevirmişti. Bu arada bir süre önce **Batista** ordusunu terkederek saflarımıza katılmış olan **Luis Crespo** bu çatışma esnasında takdirle anılacak yararlıklar gösterdi. **Crespo'nun** hiçbir zaman unutamıyacağım bir anısı vardır oende:

28 Şubat 1957 günü **Las Mercedes** vadisindeki kampımızdaydık. O zamanlar bizlere kılavuzluk yapıp yiyecek tedarik eden **Hermes** nedense o gün hiç görünmemişti. **Fidel** derhal yollara hâkim başka bir bölgeye hareket etmemiz için emir vermişti. Öğleden sonra saat dört sıralarında **Universo Sanchez** ve **Luis Crespo** yolu gözlerken **Las Vegas** yönünden büyük sayıda düşman birliklerinin geldiğini görmüşlerdi. Düşman yolumuzu kesmeden tepelere ulaşıp arka tarafa geçmek zorunda idik. Düşmanın yaklaşmakta olduğunu çok uzun bir mesafeden gördüğümüz için bu geçiş zor da olmayacaktı. Ancak birdenbire bulunduğumuz tarafa doğru havan topu ve makinalı tüfek ateşi yağmağa başladı. Bu baskın **Batista'nın** askerlerinin bizim o civarda bulunduğumuzu daha

önceden öğrendiklerini kanıtlıyordu. Bu-na rağmen tepeye ulaşmağa muvaff... olduk. Fakat ben bu yürüyüşte büy... güçlük çektim. O sırada astım hasta... ğım oldukça ilerlemiş bulunduğund... güçbelâ yürüyebiliyordum. Tepeye ula... tığımızda nefes nefese kalmıştım. İş... o sırada **Cresco'nun** yürümem için gö... termiş olduğu gayreti asla unutama... Ne zaman kendilerine artık yürüyem... yeceğimi, beni geride bırakıp gideb... ceklerini söylediysem, **Cresco** o her za... manki argosuyla: **«Ulan Arjantinli oros... pu çocuğu, ya yürürsün, ya da dipç... yersin!»** diyerek beni yürüyüşe zor... mıştı. Sonra da kendi yükünün yanın... beni ve bir de ağır arka çantamı tepe... kadar sırtında taşımıştı. Bütün bun... yoğun bir düşman ateşi altında ... *yordu...*

Yeniden dokt... luğa başlam... zorunda kalıy... rum..

Uvero'da **Almeida** ve **Guillermo Ga...cia'nın** birlikleri nöbetçi karakolunu ... dışı ettikten sonra müfreze bina... yaklaşırken içerden de birisi bizlere ... yaz bir mendil sallamağa başladı. ... cak içimizden biri oraya ateş etmiş ... malı ki, düşman da buna karşılık ve... ve usta bir makinalı tüfek atıcısı ... **Nino Diaz** vurularak öldürüldü. **Cre...censio'nun** takımı bir makinalı tüf... tutukluk yapması yüzünden hemen ... men çatışmaya hiç katılmamış, an... **Chivirico'dan** gelen yolu tutmağa ... vam ederken oradan kaçmak isteyen ... düşman askerini ele geçirmişti. Çat... iki saat kırkbeş dakika sürmüş, şidd... ateş teatisine rağmen sivil halktan ... kişinin dahi burnu kanamamıştı.

Çatışma sonunda kayıp liste... şöyle idi: **Moll, Nino Diaz, Vega,** «po... **Julito Diaz** ve **Eligio Mendoza** ölü; Le... ve **Cilleros** ağır yaralı... Ayrıca Ma... omuzundan, **Hermes Levya** göğs... **Quico Escalona** sağ kolundan ve eli... **Pena** dizinden, **Manuel Acuna** sağ ... lundan ve **Manals** da ciğerlerinden ... yaralar almışlardı. Böylece 15 yol... mız safdışı bırakılmıştı. Düşman ise ... ölü, 19 yaralı vermiş, 14 kişi yaka... mış ve altı kişi de kaçmıştı.

Guevara'nın hayatı ve hatıraları

- 6 -

Derleyen : Mekin GÜNENÇ

Fidel ve Che'nin önderliğindeki Barbudos'lar United Fruit'un Oriente eyaletindeki lantifundiasını işgal ettikten sonra

Çatışma sırasında müfrezenin doktoru ile yardımcısını da ele geçirmiştik. Kendisiyle bir daha hiç karşılaşmadığım bu sakin görünüşlü kır saçlı doktor ile aramızda garip bir olay geçmişti. Şu anda kendisinin ihtilâl saflarında bizlerle birlik olup olmadığını da bilmiyorum. Ben pek de önemli bir doktor sayılmazdım. Üstelik o anda doktorluk görevini yerine getirmeye de pek hevesli değildim. Yaralıların sayısı gittikçe artıyordu. Bu yüzden yaralıların bakımını kendisine devretmek üzere yanına gittiğimde bana kaç yaşında olduğumu ve tıbbiyeyi hangi tarihte bitirdiğimi sormuştu. Kendisine doktorlukta birkaç yıllık tecrübem olduğunu söyleyince de, **«İyisi mi, yaralılara siz bakıverin. Çünkü ben okuldan daha yeni mezun oldum, tecrübem de oldukça az»** demişti. Tecrübesinin azlığı bir yana herhalde esir düşmenin vermiş olduğu korku da, tıp konusunda bildiklerini birdenbire unutturmuş olmalıydı. Bu durumda üzerimdeki asker üniformasını bir doktor önlüğü ile değiştirmem gerekiyordu. Ama yaptığım iş, ellerimi yıkayıp temizlemekten başka birşey olmadı.

Tıp mesleğine bu kısa dönüşümde ilk hastam **Cilleros** oldu. Bir mermi sağ kolunu kırmış, ciğerlerinden geçip omurgasına saplanarak bacaklarını felce uğratmıştı. Durumu oldukça ciddi idi. O anda yapabileceğim tek şey kendisine bazı teskin edici ilâçlar verip, göğsünü sargı beziyle sıkıca sararak daha rahat nefes almasını sağlamaktı. Cilleros'un hayatını kurtarabilmek için yapabileceğimiz tek şey ise, sırf doktorun şeref sözüne güvenerek, 14 düşman esirini beraber götürüp **Leal** ve **Cilleros**'u tedavi edilmek üzere düşman himayesine bırakmaktı. Vardığımız kararı birkaç iç açıcı cümle ekleyerek Cilleros'a açıkladığımda, dudaklarında acı bir tebessümle yüzüme öyle bir bakmıştı ki, gözlerindeki ifade kelimelerden daha güçlü ve etkileyiciydi. Bunun kendisinin sonu demek olduğunu biliyordu... **Ve biz de biliyorduk bunu...** Bir ara onu alnından öpmeye niyetlendim, fakat birden bu hareketimin kendisinin ölüm kararını imzalamak gibi bir anlama gelebileceğini kavradım.

Zaten sezinlediği bir şeyi adetâ doğrularcasına bu hareketi yapmakla kendisinin son dakikalarını daha da kötüye çevirmemem gerekiyordu. Sonlarının ölüme varacağını bilmelerine rağmen gene de bizlerden ayrılmamakta ısrar ettiler. Ama bize düşen görev onların hayatlarını kurtarmak için son dakikaya kadar mücadele etmekti. İki yoldaşımızı, kendilerini elden geldiği kadar iyi şekilde tedavi ettiğimiz yaralı düşman askerleriyle birlikte orada bırakarak ayrıldık. Yoldaşlarımız düşman askerleri tarafından gayet iyi bakılmışlardı. **Ancak Cilleros'a Santiago'ya ulaşmak nasip olamamıştı. Leal** ise ölümden kurtulmuş ve daha sonra **Isla de Pinos** cezaevine gönderilmişti. Kendisi ihtilâl savaşımızın o önemli olayının izlerini hâlâ taşımaktadır.

Che Guevara, savaş arasında verilen bir dinlenme molasında kahve içerken...

İhtilâl güçlenince kendi hükümetimizi de kurmuştuk..

Uvero çatışması henüz adada basına sansür konulmadan meydana geldiği için siyasi bakımdan olağanüstü bir sonuç sağlamıştı. Bütün Küba halkı Uvero çatışmasını duymuş ve başarımız ağızda nağıza dolaşmıştı. İşte o günlerde Batista yönetimi affedilmez bir hata işleyecek ve sanki bizim varlığımızı umursamayan bir politika izlemeye karar verecekti. Bizler de o andan itibaren sürekli kamp yerleri kurmak suretiyle göçebe hayatımıza son vermek ve ilk fabrikalarımızı ya da işyerlerimizi kurmak imkânını elde edecektik.

Böylece küçük bir ayakkabı fabrikası, bir saraçhane, içinde elektrikli bir torna makinası bulunan bir silah imalathanesi, bir nalbant ve bir de tenekeci atölyesi kurabilmiştik. Bunlarla da kalmamış, okullar, dinlenme yerleri ve ekmek pişirmek için fırınlar da inşa etmiştik. Daha sonra da **Radio Rebelde** (İhtilâl Radyosu) verici istasyonu kurulmuş ve ilk gizli gazetemiz **EL CUBANA LİBRE** (Özgür Küba) yayınlanmaya başlamıştı.

O zamanlar bütün bu kurumlar, düşman baskınına uğramak tehlikesiyle karşı karşıya idi. Ne var ki bunlar için La Mesa vadisinde seçilmiş bulunan bölge, birliklerin ilerlemesine elverişli olmadığından savaşın sonuna kadar herhangi bir saldırıdan masun kaldı.

Artık köylüler de devamlı şekilde saflarımıza katılıyorlardı. Bu gelişme bizlere ikinci doğu cephesini kurmak imkânını verdi. Bu ikinci cephe daha sonraları savaşın gelişmesinde önemli roller oynayacaktı. Her bakımdan iyi bir şekilde örgütlenmişti. Bünyesinde herbiri «bakanlık» fonksiyonunda olan yedi ayrı kuruluş bulunuyordu. Bu kuruluşlar içerisinde adalet, bayındırlık ve ulaştırma işleri düzenlendiği gibi, ordunun ihtilâl kanunları da hazırlanmakta idi. Bu arada büyük fabrikalardan ve şeker sanayi işletmelerinden topladığımız vergilerle yukarıda belirtmiş olduğum işlerde kullanılmak üzere elimize hayli para geçmişti.

9 Nisan Genel Grev hareketi, fiyasko ile sonuçlanıyor..

Ovalık bölgelerde yaşamakta olan taraftarlarımız da ihtilalci nitelikte bir genel grev hazırlıyorlardı. Bu amaçla **İşçi Milli Cephesi (FON)** adlı bir örgüt kurulduysa da daha işin başında hizipçilik yüzünden çalışamaz hale getirildi. Nedense o günlerin gerçeklerine göre gereğinden fazla radikal fikirlerle **26 Temmuz**'un tüm havasını benimsemiş olarak kurulan bu örgüte işçiler biraz soğuk davranmışlardı. **9 Nisan**'dan kısa bir süre önce Fidel Castro ihtilal yolundan gitmek istemeyenlere karşı ciddi bir uyarmada bulunmuştu. Ancak daha sonraları bu örgütün tek başına genel bir grev sağlayamayacağını anladığımızdan Fidel işçilere yeni bir çağrıda bulunarak onları **FON**'un içinde yada dışında birleşmeye davet etti. Bu grev hareketini hazırlayan mili liderler, toplu direnme kurallarını tamamen yanlış bir şekilde uygulayarak önceden hiçbir çağrıda bulunmaksızın ani bir şiddet hareketi halinde grevi başlatmaya kalkıştılar. Fakat bu hareket işçilerin tüm olarak desteğini kazanamadığı gibi bütün ülkede birçok değerli yoldaşımızın ölümüne de sebep oldu. 9 Nisan Hareketi tam anlamıyla bir fiyasko idi. Ve ülkeyi yöneten dikta rejimine karşı hiçbir tehlike yaratamamıştı. İş bununla da kalmadı, Hükümet bu olaydan sonra **Sierra Maestra**'daki harekata son vermek üzere yeni birlikler hazırlayıp o bölgeye göndermeye başlamıştı. Bu yüzden savunma hattımızı Sierra Maestra'nın daha iç bölgelerine almak zorunda kalmıştık. Hükümet karşımızda yer alan birliklerinin sayısını devamlı şekilde arttırıyordu. Bu artış, Batista askerlerinin sayısı 10 bini buluncaya kadar devam etti. İşte bu 10 bin kişilik kuvvet, ileri karakol hattımız olan **La Mercedes** koyunda **25 Mayıs** günü bize karşı taarruza geçecekti..

GELECEK HAFTA :

Zorlu günler

ANT'ÇILARIN 175,5 YILA KADAR HAPSİ İSTENİYOR

Adalet Bakanı Hasan Dinçer'in savcılar eliyle basına karşı açtığı terör kampanyası bütün şiddetiyle devam etmekte olup, sadece ANT mensupları hakkında bir yılda 35 dâva açılmış ve toplam olarak 175.5 yıl hapis cezası istenmiştir.

Hakkında açılan 12 ceza dâvasında dergimiz sahibi ve genel yayın müdürü Doğan Özgüden hakkında istenen cezaların toplamı 50 yılı bulmaktadır. Özgüden'in dâvalarında 4'ü **«hükümete hakaret»**, biri **«cumhurbaşkanına hakaret»**, biri **«orduyu isyana ve halkı kanunlara karşı gelmeye teşvik etmek»**, biri **«Adalet Partisi'ni topyekûn küçük düşürmek»**, biri **«sınıfları tehlikeli surette kin ve adavete teşvik etmek»**, biri **«kesinleşmemiş mahkeme kararları üzerine mütalâa yürütmek»**, üçü de **«şahsi hakaret»** iddialarıyla açılmıştır.

Özgüden hakkında ayrıca biri Jokey Kulüp, ikisi de Ahmet Muşlu tarafından açılmış üç tazminat dâvası vardır ve toplam olarak 250 bin lira manevî tazminat istenmektedir.

Cumhuriyet Savcılığı, Yaşar Kemal hakkında da çeşitli fıkralarından dolayı beş dâva açmış ve toplam olarak 10 yıla kadar hapis cezası istemiştir. Yaşar Kemal'in dâva konusu bütün yazılarında, **«sınıfları tehlikeli surette kin ve adavete teşvik ettiği»** ileri sürülmektedir.

Çetin Altan'ın ANT'ta yazdığı bir yazıdan dolayı Ahmet Muşlu tarafından bir **«şahsi hakaret»**, ayrıca **«Bornova Savcısı lütfen dinleyiniz»** başlıklı fıkrasını dergimizde de tekrarladığı için Cumhuriyet Savcılığı tarafından T.C.K.'nun 142. maddesine göre, **«komünizm propagandası yaptığı»** iddiasıyla bir ceza dâvası açılmıştır. İki dâvada Çetin Altan hakkında toplam olarak 18 yıla kadar hapis istenmektedir. Ancak, kendisi milletvekili olduğu ve dokunulmazlığı bulunduğu için Çetin Altan'ın dâvalarına bakılamamaktadır.

Fethi Naci'nin, Sovyet İhtilâli'nin yıldönümü dolayısıyla yazdığı **«Ekim İhtilâli 50 Yaşında»** başlıklı yazısında Atatürk'ün Sovyet İhtilâli hakkındaki görüşlerini açıklamış olması da Cumhuriyet Savcılığınca **«komünizm propagandası»** olarak kabul edilmiş ve T.C.K.'nun 142. maddesine göre 15 seneye kadar hapis talebiyle dâva açılmıştır.

Hüseyin Baş hakkında da, **«NATO Kovulmalıdır»** başlıklı yazısında **«hükümete hakaret ettiği»** iddiasıyla açılmış bir dâva bulunmaktadır. Baş hakkında istenen ceza miktarı, altı yıla kadar hapistir.

Can Yücel'in ise **«Gelecek Olsun»** başlıklı fıkrasında, **«sınıfları tehlikeli surette kin ve adavete teşvik ettiği»** iddiasıyla T.C.K.'nun 312. maddesine göre açılmış bir dâvası vardır ve istenen ceza miktarı 2 yıla kadar hapistir.

Bu yazıların yayınlandığı sayılarda ANT'ın sorumlu müdürü olan arkadaşımız Yaşar Uçar hakkında da aynı iddialarla dâva açılmış olup istenen ceza miktarı 74,5 yıla kadar hapistir.

ANT'çıların dâvalarının büyük kısmına Toplu Basın Mahkemesi'nde, bir kısmına da ağır ceza mahkemelerinde bakılmaktadır.

Savcılık bu dâvalardan ayrı olarak Doğan Özgüden hakkında iki, Yaşar Uçar hakkında da üç soruşturma daha açmıştır..

Şinasi Kaya, toplumcu üniversite gençleriyle birlikte...

TİP'in Belediye Başkan adayı Şinasi Kaya konuşuyor.

İsci sehrini isciler yönetmeli

★ Türkiye'nin en büyük şehri olan İstanbul'un belediye başkanlığına aday gösterilen ilk işçi sizsiniz. Bugüne kadar İstanbul'un belediye başkanları daima egemen sınıfların temsilcileri arasından yada tanınmış kişilerden seçildiği için sizin adaylığınız İstanbul'lular için büyük bir yenilik meydana getirmektedir. Bir işçi olarak kendinizi İstanbul'lulara ve bütün Türk halkına tanıtır mısınız?

— Ben, bir Doğu Anadolu köyünde doğdum. Hem de ışıktan, sudan, yakacaktan yoksun bir köyde. Bir yandan insanlık feza fethiyle uğraşırken, benim doğduğum köyde halen karasabanla sürülmektedir tarlalar. Halen tezek yakılır benim doğduğum köyde. Ve insanları hayvanlarla beraber yatarlar. Annemin anılarına göre bu medenî ortam içinde doğmuşum ben. Babam 25 lira maaşlı bir posta müvezzii imiş. Sonra polis olmuş.

İlk tahsil yıllarım Ankara'da geçti. Bilahare babamın mesleği dolayısıyla diyar diyar dolaştık Anadolu'yu. Artvin Erkek Sanat Enstitüsü'nden mezun oldum. Ve bu büyük kente, İstanbul'a tahsil yapmak özlemiyle geldim. Ayda 50 Lira gönderiyordu babam. Çalışmak zorundaydım. Vehbi Koç'a ait bir fabrikada işçiliğe başladım. İşçilik yıllarımda gerçekten sermayenin ezici baskısını ilk kez hissettim hayatımda.

★ Sendikacılık hayatına niçin ve nasıl atıldınız?

— Doğuştan haksızlıklara karşı isyankâr bir ruhum vardı. Bu nedenle işyerinin işçi temsilcisi oldum. 8 Milyon Lira sermayeli bu fabrika, bir yılda 16 Milyon Lira kazanmıştı. Bu kazançtan işçiler için hisse talep ettiğimde, ilk kez suçlanmıştım. Fakat bu suçlama, benim için bir şerefti. Sonra Türkiye Maden İş Sendi-

CHP KİMİ KANDIRIYOR?

ortanın solu!

Sayın İnönü, Konya Öğretmenler Derneğinde yaptığı konuşmada, «Siyasî hayatlarında daima öğretmenlerin yanında olduklarını» söylemiş. Başka bazı C.H.P.'li siyasiler de, öğretmen derneklerine zaman zaman bildiriler yollayarak, öğretmenleri desteklediklerini bildirmişlerdir. C.H.P. ileri gelenlerinin, bu söz ve davranışlarında içten olmadıklarını, üzülerek belirtmek zorundayız. Gerçekten, muhalefete düştükleri zaman, öğretmenden yana görünmeyi becermişlerdir. Ama iktidara geldiklerinde, öğretmenlere karşı, hemen hemen öbür iktidarlardan ayrımsız davranmışlar, öğretmen kıyma makinelerini iş başına getirmişlerdir.

Hasan Âli Yücel'i, İ. Hakkı Tonguç'u arkadan vuranlar C.H.P. ileri gelenleridir. Köy Enstitüleri de, eylemde 1947'de, yani C.H.P. iktidarı zamanında yıkılmış, Hasan Âli Yücel, Ulus'tan çıkarılmıştır. Amerika'nın da Türkiye'ye gelmesi aynı tarihe rastlar.

Mahmut Makal, «Bizim Köy»ü yazdığı zaman C.H.P. iktidarı zamanında hapse atılmıştır.

1961 seçimlerinden sonra da Hatiboğlu, Öktem gibi kişilere Eğitim Bakanlığı yapma yetkisi verilmiştir. Hattâ, Nuri Kodamanoğlu'na bile müsteşarlık yaptırılmıştır.

Hatiboğlu, Köy Enstitüsü çıkışlılar için kötülemek maksadıyla, «demirci, kömürcü» sıfatlarını kullanmıştır. Gerici gazetecilerin ihbarlariyle ülkücü öğretmenler sürülmüştür. Birkaç kez Başbakan

İstanbul'un işçi belediye başkan adayı Şinasi Kaya

kası'nda önce amatör, bilahare profesyonel olarak göreve başladım. Zira sendikacılık hayatımın amatörlük döneminde fabrikadan sırf sendikacılık yaptığım nedeniyle kovulmuştum. Bugün DİSK'e bağlı Maden İş Sendikası'nın genel başkan yardımcısıyım...

★ Halen Türkiye İşçi Partisi'nin İstanbul İl başkanlığı da sizin üzerinizde bulunuyor. Siyasi hayata atılmanızın sebepleri nelerdir?

— Profesyonel sendikacılık hayatımda çeşitli doktriner kitaplar okudum. Ve sınıfsal bilinçlenmenin gereğini anladım. Okuyup araştırdıkça iyice inandım ki, Türk işçi sınıfının ve de Türk emekçi halkının kurtuluşu ancak sınıfsal bilinç yanında politik bir bilince varıp devlet yönetimini ele geçirmekle mümkündür. İşte bu düşünce beni Türkiye İşçi Partisi saflarına kattı. Babam hâlâ polisti. Ve çok gariptir, babam benim hakkımda takibat yapmakla görevlendirilmişti! Ona, işçi sınıfını, kapitalizmi uzun uzun anlatmaya çalıştım. Sosyalist bir düzenin gerekliliğini ispatlamak istedim. Fakat o şartlandırılmış yapısıyla bunlara bir türlü akıl erdiremiyordu. Ve benim bu tür eylemlerden uzak durmamı arzuluyordu. Nihayet zaman babama karşı beni haklı çıkardı. Şimdi o da benim bilincimde... Türkiye İşçi Partisi'nin saflarına katılmam bana kişilik kazandırmıştı. Memleketimin sorunlarını ve kurtuluş yollarını açık seçik görebiliyordum artık... İşte siyasi hayata atılmam böyle oldu. 1968 yılında Türkiye İşçi Partisi'nin İstanbul İl Başkanlığı'na seçildim. 1968 mahalli seçimlerinde de partimin İstanbul Belediye Başkanı adayıyım...

Şinasi Kaya, DİSK'in kuruluş gününde işçi kardeşleriyle birlikte...

★ Bir işçi olarak, İstanbul'un belediye başkanı adayı seçilmenizi nasıl karşıladınız?

— İlk zamanlar adaylığımı yadırgamıştım. Zira yıllardır horlanan bir sınıfa mensuptum. Bir türlü İstanbul Belediye Başkanı'nın bir işçiden olabileceğini düşünemiyordum. Çünkü bugüne dek İstanbul Belediyesi'ni yönetenlerin hep zengin sınıf ve tabakalardan olduğunu ve onlara hizmet ettiğini görmüştüm. Özellikle emekçilerin büyük çoğunlukla yaşadıkları İstanbul'un beldesel sorunlarının ancak onlardan biri tarafından, bir işçi tarafından çözümlenebileceğini anladım.

★ Size göre, İstanbul'un başlıca sorunları nelerdir?

— İstanbul'da emekçi halkın oturduğu konutların yüzde 33'ünde helâ, yüzde 76.5'inde banyo yoktur. Yüzde 41'i ise konut olmaya müsait değildir. İstanbul nüfusunun yüzde 51'inden fazlası gecekondularda oturmaktadır.

Bu gecekondular ise, yukarıda da söylediğimiz gibi, ışıktan, sudan ve kanalizasyondan yoksundur. Buna rağmen, İstanbul'un lüks semtlerinde cıvalı lambalar yanmaktadır. Belediye gelirlerinin zengin sınıf ve tabakaların oturduğu bölgelere aktarılması yetmiyormuş gibi halkın paraları da sağa sola dağıtılmaktadır. İstanbul Belediyesi'nin 1966 - 1967 bütçesi kısaca tahlil edilirse, yönetimin kimin çıkarına yapıldığı daha çok göze çarpar. İstanbul Belediyesi, Büyükada ve Heybeliada plaj ve tesislerinin ikmal ve onarımı için 1966 yılında 3.200.000 Lira para harcamıştır. Yine aynı belediye Bebek Gazinosu'nun etrafının tanzimi için 50 bin Liralık bir fon ayırmıştır. 1967 yılında ise Fatih Anıtı'nı Yaptırma Derneği'ne 1.5 Milyon Lira bağışlanmış olup aynı yıl içinde muhtaç ailelere yardım fonu olarak sadece 1 lira ayrılmıştır. Yine 1967 yılında İstanbul'un tüm konut problemlerinin çözümü için belediyemiz 2 Liralık bir fon ile işe başlamıştır. Bir yandan milyonlar adalardaki plajlara harcanırken, diğer yandan konut ve diğer sorunlar için ayrılan paralar dikkate değer. Özellikle Anıt için ayrılan paranın da nereye harcandığı, hattâ bu anıtın nerede olduğu da bilinmemektedir. İşte bütün bunlar, İstanbul Belediyesi'nin emekçi halkımızdan yana yönetilmediği gerçeğini ortaya koymaktadır. Diğer siyasi partiler adaylarının gecekondu sorunlarının çözümleneceği, İstanbul'un suya kavuşturulacağı gibi iddiaları, bu gerçekler karşısında hiçbir değer taşımamaktadır.

★ TİP İstanbul Belediye Başkanlığı seçimlerini kazanacak olursa ne yapacaksınız? Halen siyasi iktidar sağcı bir partinin elinde bulunduğuna göre, sadece İstanbul Belediyesi'ni elde bulundurmakla halktan yana bir icraat mümkün müdür?

— TİP seçimi kazanacak olursa, bütün yurtta anayasa uyarınca değiştirmek istediği düzenin İstanbul'da bu kez bir örneğini verecektir. Zira TİP'in adayları, işçilerdir, köylülerdir, gecekondularda oturanlardır. TİP'in adayları yukarıda saydığımız ıstırapları günlük hayatlarında yaşayan insanlardır. Ve de onlar, Belediye yönetimini ellerine geçirdikleri zaman tüm İstanbul'lu emekçi halkımız yararına bir politika izleyeceklerdir. Adaylarımızın belediye yönetiminde en büyük yardımcıları, yine tüm emekçiler ve onların yanındaki namuslu ve sosyalist aydınlarımızdır. Netice olarak TİP Belediye yönetimini fert olarak, değil tüm İstanbul'lu emekçiler olarak ele alacaktır. Yeni adaylarımızın şahsında İstanbul'lu emekçiler belediyeyi yönetecektir. Sınıfsal ve anayasa uyarınca sosyalist bir yönetim, bütün İstanbullu'ların, özellikle fukara halkımızın günlük yaşantılarında her an hissedebilecekleri bir yönetim olacaktır. Arzumuz ve parolamız, fukara halkımıza hizmettir. Ve bütün İstanbul'lulara diyoruz ki, EZİLDİĞİN YETER ARTIK, DAVRAN GAYRI... GÜN, 2 HAZİRAN VE SEÇİM GÜNÜDÜR...

İnönü'ye şikâyet edildiği halde, bir sonuç alınamamıştır. En sonunda eleştirilere dayanamayarak kendisi kaçmak zorunda kalmıştır. Bırakın Eğitim Bakanlığını, Maarif Vekilliği bile yapamamıştır.

Yerine getirilen İbrahim Öktem'in kişiliğini bir türlü öğrenemedik. Adamın sözleriyle eylemleri bir birbirini tutmadı. Teknik okul sayıkladı, özel okul açtı. Bir süre de çevresindekilerin emrini oynadı.

Sadık Göksu, İbrahim Türk uydurma nedenlerle meslekten çıkarıldılar. (Danıştaya başvuran Göksu, daha sonra dâvayı kazanmıştır.) Mahmut Makal, Osman Bolulu istifa ettirildiler.

Ahmet Aksakal, öğrencilere öztürkçe öğrettiği ve nursuz nurcularla uğraştığı için Isparta'dan Rize'ye sürüldü.

Tokat'ta bir edebiyat öğretmeni, sınıfta, Cahit Tanyol'un, Cumhuriyet'te yayınlanan bir yazısını okuduğu için, soruşturmaya uğradı, sonunda sürgün edildi.

1964'te, Eskişehir'de yapılan T.Ö.D.M.F. toplantısında, İbrahim Öktem'e, Turhal Ortaokulunda, köy çocuklarına yapılan haksızlıkları ve ek derse giren Şeker Fabrikası ileri gelenlerinin, derse girmeden imza atıp ücret aldıklarını, şikâyetlerimizin bir sonuç vermediğini... anlattım.

— Bunu bilmem ne idareciler yapar, ben ne yapayım? diye bir küfür savurdu.

Yine aynı toplantıda M. Şükrü Koç ve Hayrettin Uysal'ın eleştirilerine yanıt verirken «Ben böyle Federasyonla çalışmayı şerefsizlik kabul ederim» dedi. Sonra kürsüye gelen Koç, Öktem'e; «teessür ve teessürlerini» bildirdi.

Eğitim düzenini eleştiren Orta Öğretim Genel Müdürü M. Kemal Yılmaz, daha sonra görevinden alındı.

Toplantı sonunda Nuri Kodamanoğlu yuhalandı. Aynı tarihte, Demet Dergisinde, Ahmet Aksakal'ın «tilki kişilikli» dediği Kodamanoğlu'nu C.H.P. bağrına basmıştır. (Aksakal'ın yazısı tekzip edilmemiştir.)

Bugünse, birbirleriyle böylesine çatışan bu baylar, aynı parti içinde bayram yapmaya çalışmaktadırlar.

Ben, Öktem'in, Eskişehir'de bana söylediği sözlere güvenerek, şikâyetimle ilgili bozuklukları, bölge gazetelerinde tekrar tekrar yazdım... Soruşturmaya gelen Bakanlık Müfettişleri, Şeker Fabrikasının konuk evinde yatıp kalktılar. Şikâyet ettiklerimden biri olan Orta Okul Müdürünü; «Zile pekmezi alıp, kendilerine yollaması için» görevlendirdiler..

Bir gazeteye, Köy Enstitüleriyle ilgili yazdığım bir anı ile, kilitli çekmecemdeki eğitim düzenini eleştiren karalamalar Müfettişlere sunulmuş... Bazı solcu yazarlarla mektuplaşıp mektuplaşmadığım soruldu. (O zaman solun sağın ne olduğunu bilmiyordum.) Talip Apaydın'la iki kez mektuplaşmıştık; söyledim. Tabii sonunda, kış ortasında Pozantı'ya sürgün edildik. Altı ay kıdem indirme cezası aldık. Kararnamede Öktem Efendinin de imzası vardı...

Yolladığım itiraz dilekçelerine ve İnönü'ye yazdığım bir mektuba yanıt gelmedi.

Bugün, bu karakterde bir kişi C.H.P. nin genel sekreter yardımcılığını yapmaktadır. Ondan sonra da öğretmenlere sahip çıkmaya çalışıyorlar. «Soldayız» diyorlar. Kimi kandırıyorsunuz?

Mehmet YALÇIN

BATI ALMANYA'DA NAZİZİM HORTLADI

★ **Almanya'da yapılan eyalet seçimlerinde Alman Nasyonal Demokrat Partisi (NPD)'nin tahminlerin üstünde oy toplaması, bütün dünyada telâş ve endişe uyandırmış, İkinci Dünya Savaşı'ndan önce Hitler'in yükseliş günlerini ister istemez hatıra getirmiştir. Neo-Nazi Partisi olarak bilinen NPD, son seçimlerde oyların yüzde 9.8'ini almıştır. Bir sürpriz tesiri yaratan bu oy artışı, aslında kısa bir dönemin getirdiği bir gelişme olmayıp, Nazi hareketi, İkinci Dünya Savaşı'ndan hemen sonra iktidarı yeniden ele geçirmek üzere Almanya'nın kaderi üstüne kumar oynamağa başlamıştır. Arkadaşımız Selma Ashworth, aşağıdaki incelemesinde yeni Nazi hareketinin yirmi yıllık gelişmesini ortaya koymaktadır.**

Selma ASWORTH

ADOLF VON THADDEN
— Hitler, No. 2 —

Almanya'da Neo-Nazi dalgası, NPD (National Demokratische Partei Deutschland) ile başlamış değildir. İkinci Dünya Savaşı'nın sona erdiği günden itibaren, aşırı sağcılar, yönetimi tekrar ellerine geçirmek amacı ile çalışmaktadırlar. Bonn'daki Federal Alman Cumhuriyeti'nin yapısını 1947'den bu yana incelersek, Nazilerin hemen her alanda mantar gibi ortaya fırladıklarını göreceğiz.

15. Ocak 1953'te Londra'da bulunan yabancı basın temsilcileri, İngiliz Dışişleri Bakanlığının basın kısmı şefi Sir William Ridsdale tarafından bir basın konferansına dâvet edildiler. Sir Ridsdale şu haberi verdi : **«Düsseldorf ve Hamburg'da eski Nazi şeflerinden 7 kişi tevkif edilmiştir. Bonn hükümetini devirmek ve yönetimi ele geçirmek için son derece ustalıkla hazırlanmış bir örgüt ortaya çıkarılmıştır.»**

Yakalanan Nazi şeflerinin elebaşısı, Dr. Werner Naumann'dı. Harbin son günlerine kadar Dr. Gobbels'in Propaganda Bakanlığı'nda müsteşarlık etmiş olan Dr. Naumann aynı zamanda Hitler'in vasiyetnamesinde, Dr. Goebbels'in yerini alacak adam olarak gösterilmiştir. Tutuklananlar arasında, Hamburg «Gauleiter» i Karl Kaufmann; SS'lerin temerküz kampları kısmı şefi, SS Generali Paul Zimmerman; Salzburg «Gauleiter» i ve Hitler'in vasiyetnamesinde geleceğin eğitim bakanı tayin edilen Gustav Schee; Nasyonal Sosyalist Öğrenci Ligi Başkanı ve Hitler'in «ırk ve kısırlaşma» eksperlerinden Dr. Heinrich Haselmayer; Nazi devrinin Propaganda memurlarından Dr. Karl Scharping; Üçüncü Reich'in bölge liderlerinden Heinz Siepen vardı.

İngiliz askeri makamlarının eline tevkif sırasında tonlarla gizli materyal geçmişti. Bu vesikalar, Naumann grubunun dehşet verici şekilde hazırlandığına hiç şüphe bırakmıyordu. Tevkif edilen 7 kişiden başka, Nazi örgütünün çekirdeğini teşkil eden 125 kişinin isimleri yayınlandı.

Naumann ve arkadaşlarının, Bonn'a haber verilmeden İngilizler tarafından tutuklanması ve bu olayın tam Amerika'nın Almanya ile askeri anlaşmayı imzalayacağı anda ortaya atılması, Adenauer'i ve Almanları çok sinirlendirdi.

Sağcı basın, bu «coup d'etat» haberinin sırf Almanları Amerikalıların gözünde kötülemek maksadiyle İngilizler tarafından uydurulduğunu yazdı. Fakat gerçek örtbas edilemiyecek dehşetteydi. «Der Spiegel», «Frankfurter Rundschau» ve «Stuttgarter Nachrichten» gibi ciddî dergi ve gazeteler, Naumann komplosunun içyüzünü bütün teferruatiyle Alman ulusuna bildirmeye başladılar. Dr. Adenauer, gerek İngilizlerin elindeki vesikaların ağırlığı, gerekse bu üç kudretli Alman gazetesinin açtığı baraj ateşi karşısında, bir basın toplantısı yapmak zorunda kaldı ve orada Naumann gurubunun Almanya'nın her tarafına kol salmış olduğunu kabullendi.

13. Mart. 1953'te Adenauer, İngilizlere başvurarak, sanıkların Alman makamlarına devrini, dâvaya Alman mahkemeleri tarafından bakılmasını istedi. İngilizler bu isteği 27 Mart'ta kabul ettiler.

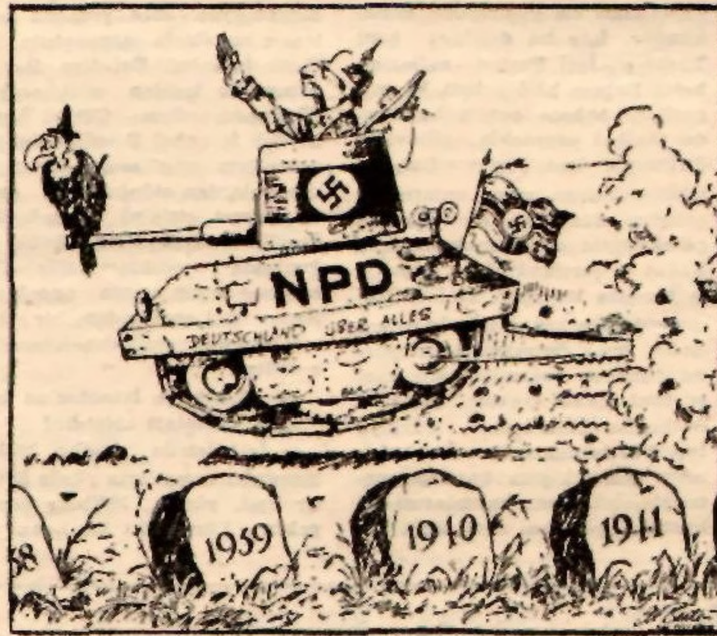
Naumann ve arkadaşlarının Bonn'a devrinden sonra, sanıkların avukatları, Alman makamlarına baskı yapmıya başladılar. 15 Haziran. 1953 tarihli «Bremer Nachrichten» gazetesi verdiği bir haberde, avukatların Bonn ileri gelenlerini tehdit ettiklerini, şayet sanıklar serbest bırakılmazsa, Adenauer'in sağ kolu olan kimselerin isimlerinin de bu işe karıştırılacağını söylediklerini bildirdi. Nitekim Haziran 1953 sonu, Naumann ve arkadaşları, kanun ve mahkemelerle alay edercesine serbest bırakıldı. 1954'te de en yüksek mahkeme kararı, böyle bir dâva yoktur diyerek, tekmil olayı örtbas etti.

Duruma fena halde kızan İngilizler, bu konuda gizli tutmuş oldukları bazı vesikaları «Frankfurter Rundschau» gazetesine sızdırdılar. Naumann'ın band'a alınmış telefon konuşmaları, not defterlerinden pasajlar, buluştuğu ve mektuplaştığı kişilerin isimleri, hepsi ortaya döküldü. Bu vesikaların içinde, Adenauer'in güvendiği bir çok kimseleri uykusuz bırakacak bilgi vardı.

16. Haziran. 1954'te «Bremer Nachrichten» Gazetesi'nde «Örümcek» başlığı altında çıkan bir yazıda, Naumann grubunun amacı şöyle anlatılmaktadır :

«1 — Nazi örgütü, bugünkü anayasayı incitmemeye dikkat ederek kendi hareketini organize edecek, ve zamanı geldiğinde devlet mekanizmasını ele geçirecek.

2 — Adenauer başımızda olduğu müddetçe, müttefikler Almanya'yı rahat bırakacak ve hiçbir şeyden şüphe etmiyeceklerdir.

Avrupa, Nazizmin tamamen öldüğüne inandığı an, biz başımızı kaldıracağız.

3 — Yeni bir enfiltrasyon metodu kullanmalıyız. (Tunterwanderung) Yeraltı faaliyet ile partilerin, bakanlıkların, eğitim sisteminin içine sokulmalıyız. Gürültülü ve gözalıcı milliyetçilik gösterilerinden kaçının; üniforma giymek, bayrak sallamaktan vazgeçin. Ufak hücreler halinde çalışın. Kimsenin şüphesini uyandırmadan kütle organizasyonu haline gelin...

4 — Almanya'nın tanınmış sanayicileri ve işadamları arkamızdadır.

Almanların «Nau-Nau» dedikleri bu plan, bir nevi politik Mafia olan «Fuehrungsring» (Nazi Yüksek Komandosu) tarafından hazırlanmıştı. Merkezi Madrit'te olan Naumann grubunun yayınladığı sirkülerden birinde aynen şu satırlar yazılıdır :

«Batılı kuvvetlerin Almanya'yı işgali tamamen yenilgiye uğramıştır. Almanya, savaştan 5 yıl sonra kalkınma yolundadır. Hiçbir şey şansla elde edilmedi. Her şey dikkatli planlamaların sonucudur. Kamufle bir çok örgütler ve topluluklar, Alman ulusunun millî hislerini ve felsefesini işlemektedir. Ufak ırmaklar halinde akıyoruz. Sonunda bu çaylar birleşecektir, taşkın bir nehir meydana getirecektir. Savaştan 5 yıl sonra, güvendiğimiz adamlarımız, partilerin, hükümetin ve eğitim sisteminin içine girmiştir. Hattâ komünist ve aşırı solcu topluluklarda bile kendi ajanlarımızın bulunduğunu iftiharla söyliyebiliriz.»

Bu sirküler Eylül, 1960'de yayınlanmıştır.

Gelelim bu olaydan önce Adenauer kabinesine giren Nazilere :

Dr. Adenauer'in kabinesini ilk kurduğu yıllarda yanına aldığı ve çok sevdiği Nazilerin başında Dr. Hans Globke gelir. Devlet Bakanlığı'na getirilmiş olan bu şahsın Naziler zamanından kalma çok pis bir geçmişi vardır. Nasyonal Sosyalistlerin İçişleri Bakanlığının Yahudi İşleri Ofisi'n de yüksek memur olarak çalışmıştır. Onun İçişleri Bakanlığında bu zirveyi işgal ettiği sırada, Bakanlık o korkunç Nürnberg kanunlarını hazırlamıştır. Alman kanının korunması için hazırlanan bu kanunların taslağını yapanlardan biri ve Hitler'in ırk kanunlarını bizzat kaleme alan Hans Globke'dir. 28. Eylül. 1960 tarihli «Der Spigel» Dergisi Globke ile Adolf Eichmann arasındaki işbirliğini açıklamıştır. Her ne kadar Globke, Nazi Partisi üyesi olmadığını söyliyerek kendini savunmaya kalkmışsa da, gene «Der Spigel» 10. Ağustos. 1960'da yayınladığı bir mektupta Hitlerin Globke'ye **«Alman kanının muhafazasında büyük rol oynıyacak kanunun hazırlanmasında hizmetinin hudutsuz olduğunu»** yazdığını açıklamıştır.

KIESİNGER
— Açmazdaki adam! —

1960 yılında Adenauer yeni bir Dışişleri bakanlığı kurmaya başlayınca, bu görevi **Herbert Blankenhorn'a** verdi. **Ribbentrop**'un en yakın ve sevdiği diplomatlardan olan **Blankenhorn,** Nürnberg mahkemelerinde, Nazi düşmanlarını toplu halde imha etmekle suçlandırılmıştı.

Blankenhorn, Adenauer'e, eski Ribbentrop grubunun isimlerini taşıyan bir liste vermiştir. Ve ihtiyar adam bunu kabul etmiştir. Bu duruma içerleyen bazı Alman gazeteleri, Blankenhorn'un Nazi geçmişini ortaya dökmeye başladılar. İsviçrenin Die Tat Gazetesi de 22. Nisan. 1952'de, Herr Von Blankenhorn'un diplomatik üniformasının içinde, başka SS ve Nazi ileri gelenleriyle beraber Varşova gettosunu gezerken çekilmiş bir resmini [illegible]mıştı.

[illegible]nlü Alman gazetecisi Michael [illegible]einz-Mansfeld, «Frankfurter Rundschau» da yayınladığı seri halindeki 6 makalede (1. Eylül 1951 - 6. Eylül 1951) **«Siz korkunç yaratıklar, gene geri geldiniz»** başlıklı yazısında, Bonn'daki Federal Alman diplomatlarının karanlık geçmişlerini ortaya vurdu.

Bavyera Radyosu direktörü **Wilhelm von Cube,** yaptığı iki radyo programında, dışişleri bakanlığının %85'inin Nazi Partisi üyesi ve Hitler'i tamamen desteklemiş kimseler olduklarını saptamıştır.

ALMAN GENÇLİK LİDERİ RUDİ DUTSCHKE
— Faşizme karşı sosyalist gençlik —

Neo - Naziler ne istiyorlar ?

SON seçimlerde gösterdikleri başarı ile bütün dünyanın dikkatini üzerinde toplayan Alman Nasyonal Demokrat Partisi NPD'nin gerçek niyetleri nelerdir?

Almanya'nın tanınmış gazetelerinden Die Welt, NPD'nin amaçlarını ve başarısının nedenlerini şöyle açıklamıştır:

«Her şeyden önce bu parti seçimlere büyük bir heyecan ve azimle hazırlanmış, koalisyon partileri aleyhinde propaganda edebiyatını alabildiğine hızlandırmıştır. Seçimden önce Baden-Würtemberg halkının posta kutuları hep NPD'nin seçim sloganları ile doldurulmuştur. «Brandt gerçekte kimdir?», «Almanya savaşın tek suçlusu değildir», «Çocuk kaatillerine ölüm cezası...» gibi manşetler parti gazetesinin özel baskısını günlerce işgal etmiş ve bu özel ilâve bütün posta kutularına atılmıştır.

Milliyetçi partinin propaganda konusu olarak aldığı dâvalardan biri de son öğrenci ayaklanmalarıdır. «Yarın bizi Dutschke ve Teufel taraftarları idare edecek», «Radikal öğrenciler üniversiteden atılmalıdır» diyen milliyetçi demokratlar, Baden-Wüttemberg halkını seçimden önce kendi tarafına çekmeyi başarmıştır.

Öte yandan, hemen hemen bütün Avrupa ve geri kalmış ülkeleri saran Amerikan aleyhtarlığı da Nasyonal Sosyalistlerin propaganda vasıtası olmuştur. Amerika'nın Alman endüstrisi üzerinde bilhassa son yıllarda kurmuş olduğu hâkimiyet zaten bir çok Almanı uzun zamandan beri tedirgin etmekteydi. Nasyonal Demokratlar da Amerika'nın Alman topraklarından çekilmesini istiyordu. «Topraklarımıza yabancı olan kuvvetlerin buradan çekilmesini istiyoruz» diye sesini yükselten partililer komünist düşmanlığını hızlandırıyorlar ama öte yandan da Kızıl Çin ile temasların arttırılmasını istiyorlardı.

Bunun tabii bir tek sebebi vardı... Kızıl Çinliler Sovyet toprakları üzerinde bazı haklar iddia etmektedirler. Bu durumda Almanlar Oder ve Neisse sınır toprakları üzerindeki isteklerini Kızıl Çin'in destekleyeceğini ummaktadırlar!

NPD'nin hücum ettiği teşekküllerden biri de NATO'dur. Nasyonal Demokratlar, Almanya'nın katiyetle NATO'dan ayrılmasını ve tek başına kuvvetli bir ordu ve Genelkurmay Başkanlığı kurmasını istemektedir. Öteden beri, milliyetçi ruhu yaşatmak eğiliminde ve bu hissi âdeta ruhlarına işlemiş olan Almanlar, tabii ki, NPD'nin bu isteğini câzip bulmaktadırlar.

Nasyonal Demokratlara göre Alman devletinde her şey çürümüştür. İdare kötüdür. Borçlar devleti iflâsa sürüklemektedir.

İşte bütün bu sloganlarla seçim mücadelesine katılan NPD ilk başarıya ulaşmıştır...»

ADENAUER
—Günahın büyüğü —

Batarya ateşi altında kalan Alman Meclisi Bundestag, bir araştırma komitesini, bu ithamların aslını meydana çıkarmakla görevlendirmiştir. Rapor, Bonn diplomatlarının hemen tümünün koyu Nazi olduğunu saklıyamadı ve gerçekleri açığa vurdu.

Dışişleri Bakanlığından **Dr. Werner von Grundherr, Dr. Werner von Bargen, Dr. Kurt Heinburg, Dr. Herbert Dittman** (o zaman dışişleri bakanlığı personel şefi idi) tekaüde sevkedildiler. Eski Nazilerden **Dr. Wilhelm Haas, Peter Pfeiffer, Wilhelm Melchers, Hans Schwarzmann, Werner Schwarz, Alois Tichy ve Truetzschler von Falkenstein** derhal merkeze alındılar.

23. Ekim. 1952'de Bundestag müzakerelerinde, Dr. Adenauer, dışişleri bakanlığının elemanlarının geniş bir yüzdesinin eski Nazi olduğunu, fakat onlar gibi bilgili adamlara dayanmadan, dışişleri bakanlığını yürütemiyeceğini söyledi.

1958'de Dışişleri Bakanı **Von Brentano**, iki tanınmış Nazi'yi Bakanlık müsteşarlıklarına tayin etti. Bunlar **Dr. Albert Hilger von Scherpenberg** ve damadı **Hjalmar Schacht**'dir. Bu sonuncusu, 1935'den itibaren İsviçre'de Gestapo'nun adamı olarak çalışmıştır. Hattâ meşhur anti-nazi İsviçreli gazeteci **Berthold Jacob**'un Gestapo tarafından Almanya'ya kaçırılmasını organize eden adamdır. **Sonra ismi skandala karışınca, Londra'ya diplomat olarak tayin edilmişti. Bundestag komitesinin verdiği raporla görevine son verilmek üzere 1952'de tekaüde sevkedilen Dr. Herbert Dittman'ı Von Brentano** 1960'da Brezilya'ya büyük elçi tayin etmiştir.

İçişleri Bakanlığının Basın Dairesi, Almanya'da sözü geçen bir bünyedir. 1952'de bu dairenin başına getirilen **Felix von Eckardt**, Nazi rejimi sırasında **Dr. Goebbels**'in propaganda bakanlığında çalışmış ve Nazi propaganda filmlerinin scriptlerini hazırlamıştır. Felix von Eckart'in scriptini yazdığı **«Bismarck» filmi, «Milletin filmi»** ödülünü almıştı. 1956'da von Eckart terfi ettirilerek, Birleşmiş Milletlere diplomatik müşahit olarak gönderilmiştir.

1935'te Dr. Adenauer, seçimlerden sonra ikinci kabinesini kurdu. Ve bu kabineyi, dünya kamuoyuna **«demokratlardan meydana getirilmiştir»** diye ilan etti. Halbuki Alman Nazi Partisinin tarihçesini birazcık bilenler için, kabinenin içindeki isimler, eski Nazilerin geçit resmiydi.

Bunların içinde **en azılısı** Mülteciler Bakanı Dr. Theodor Oberlaender idi. Zira Oberlaender yalnız Nazi Partisi mensubu değil, fakat SS subayıydı aynı zamanda. Ve ordunun istihbarat kolu olan Abwehr'in yüksek rütbeli subayıydı. 30. Haziran. 1941'de Lemberg'e girip Alman ırkını Slavlardan ve Yahudilerden temizlemek amacıyla, binlerce Polonya'lıyı ve 5000 Yahudiyi bir günde haklayan askeri birliğin başındaydı. Slav ırkını tüketme ve işgal edilen mıntakaların Almanlaştırılması eksperlerinden biriydi. Dr. Oberlaender, dünya kamuoyunun devamlı isyanları karşısında istifa etmek zorunda kaldı.

Aynı kabineye girenlerden ve uzun bir süre yüksek makamlar işgal edecek olan eski Nazilerden Dr. Gerhard Schroeder vardı. Nazilere hukuk müşavirliği ve SA subaylığı etmiş olan bu kimse o zaman İçişleri Bakanı olmuştu.

Hakkında **«Der Spiegel»** Dergisi'nin **«Prototip Nazi»** diye bahsettiği Dr. Hans Seebohm ikinci kabinede Ulaştırma Bakanı tayin edilmişti. Nazi rejiminde, hükümetin ekonomik müşavirliğini, sonra Silezyada ve Çekoslovakya'da daha karanlık görevleri seve seve yapmış kişilerdendi.

15. Eylül. 1951'de Sudet Almanlarına hitaben yaptığı bir konuşmada **«Galiplerin işlediği korkunç cinayetlerden ve Svastikaya hürmetinden»** bahsetmiştir... Ve Adenauer'in ise kılı bile kıpırdamamıştır.

1946 yılında «çok zeki ve çok tehlikeli bir Nazi» olduğu için politik hayata atılması yasaklanan Dr. Fritz Schaeffer, 1953'te maliye bakanlığına tayin edilmiştir.

Adalet Bakanlığı ise başka rezaletti. Bugün Alman mahkemelerinde görevli yargıçların %65'i, Hitlerin kanlı emirlerini, «gık» demeden yerine getirmiş olan, yüzbinlerceyi ipe çeken, duvara dizen, kamplarda zındanlarda çürütmüş olan yargıçlardır.

Alman ordusuna gelince, 1956'da orduya tayin edilmiş olan 38 generalden 31'i eski Wehrmacht'ın subaylarıdır. Alman savunma Bakanlığının ileri gelenleri ise, Adenauer'e, gizli servisin o zamanki şefi General Gehlen tarafından tavsiye edilmişlerdir.

General Gehlen'i ise herkes biliyor... Amerikalıların maddi ve manevi yardımlarıyla, Alman gizli askeri ve siyasi istihbarat servisini harpten sonra kurmuş olan SS subayıdır. Ve servisin içine tekmil eski Gestapo ajanlarının alınmasına önayak olmuş kimsedir.

General Gehlen'in yerini almış olan **General Gerhard Wessel**, tanınmış Nazidir. Fakat bu son görevine General Gehlen kendisini tavsiye ettiği gibi, Amerikanın C.I.A. casusluk servisi Başbakan Kiesinger'e General Wessel'in en müsait eleman olduğunu, 1967'de Amerikayı ziyareti sırasında söylemiştir.

Federal Almanya Başkanı Lübke'nin ise, hakkında çıkan foyaları televizyonda kekeliye kekeliye inkâra çalışması fakat yüzüne gözüne bulaştırması hâlâ hafızalarımızda taptaze duruyor.

Basın'a gelince: Almanyada **halen yayınlanmakta olan aşırı sağcı haftalık, onbeşlik, ve aylık gazete ve dergileri saymak insanın tüylerini ürpertiyor. Bunların hepsini saymama imkân yok. En azılıları, «Deutsche Soldaten Zeitung», «Unser Oberschesien»,** gazetelerini okursanız Goebbels'in, Goering'in ve Rosenberg'in **fikirlerinin hâlâ savunulduğunu** göreceksiniz.

Sağcı basın kadar toplumu zehirleyen, sağcı örgütler ve derneklerdir. Son derece saf örtü altında işleyen organizasyonların sayısı kabarık, amaçları ise çok karanlıktır. İşte birkaçının isimleri :

Bund Deutscher Jugend (Alman Gençlik derneği) : Bu derneğin **«Technical Emergency Services»** diye bir kolu, gerilla ordusu hazırlamakla görevliydi. Gizlice para ve silah alıyorlardı. Her nekadar esas amaçları meydana çıktı ve üyeler mahkemeye verildilerse de, dava sonunda hepsi serbest bırakıldılar.

Freikorps Deutschland : bu organizasyonun da kanun dışı faaliyetlerde bulunduğu meydana çıktıysa da, haklarında hiç bir muamele yapılmadı.

Bewegung Reich : Tek parti sisteminin Alman bünyesine uygun olduğunu ve parlementer demokrasinin Almanyada tutunamıyacağını savunan bir dernektir. İkide bir kapatılır, ve gene karabatak gibi çıkar.

1952'de Batı Berlinde yer altı faaliyetinde bulunan **«Adolf Hitler Action Group»** adında bir dernek meydana çıkarıldı. Elebaşları Adolf von Thadden isminde eski bir **Nazi** idi. Aynı isme 1958'da **Deutsche Reichs Partei**'in içinde rastladık. Şimdi ise **Adolf Von Thadden**'in ismi NPD ile ilgili olarak gazetelerin birinci sayfalarında yer alıyor.

Bruderschaft : Bu derneğin Almanyadan gayri İtalya, İspanya ve Arjantinde ilişkileri vardır.

Kamaraden Hilfswerk : Habire foyaları meydana çıkan harp suçlularının savunmalarını yapmak ve onlara destek olmak derneğin amacıdır.

Stahlhelm, Deutscher Soldatenbund : (Alman askerleri federasyonu). Stahlhelm ilk kurulduğu zaman fahri başkanlığa **Feld Mareşal Kesserling'i** ve **Soldatenbund'da Amiral E. Reider'i** seçmişlerdi.

Bunlardan gayri bir de Almanların **«Traditions - verbaende»** dedikleri gruplar **var; en göze batanları «Afrika Korps», «Deniz Ligi»** ve **«Yeşil Şeytanlar»**dır.

Almanya eksperlerinden, Amerikalı diplomat **Charles W. Thayer** :

«Bugün Almanyadaki «sokaktaki adam» değişmemiştir. Yeni bir liderin ortaya çıkıp kendilerine ne yapmaları gerektiğini söylemelerini beklemektedirler. Almanlar otoritesiz yaşayamazlar. Demokrasi onlar için, «Amerikan tarzı hayat, Amerikan politikası, coca-cola, ciklet ve Komünist düşmanlığı» demektir.» diyor.

Alman geopolitik eksperlerinden **T. E. Tetens, «New Germany and the old Nazis»** adlı kitabında : **Almanlar hiç bir zaman hakiki demokrasinin ne demek olduğunu anlayamamışlardır. Demokrasi onların ulusal ananelerine tamamen yabancı bir mefhumdur.»** demektedir.

Almanya Avrupanın ortasında hâlâ kapanmamış bir yaradır... Bu yara iyileşeceğine, her gün biraz daha pıhtılaşmaktadır.

Solcu Alman gençliğinin baş kaldırması, ikinci dünya savaşından bu yana, Almanyada yer almış yegane sıhhatli oluştur.

SANAT

BiR AMERiKAN YAZARINA GÖRE NAZIM HiKMET

Samuel SILLEN

★ **Bu çeviri, Nazım Hikmet'in Amerika'da basılan** Poems By Nazım Hikmet **adlı kitabın önsözünün çevirisidir. Önsözün yazarı Samuel Sillen, ünlü bir sanat ve edebiyat eleştirmeni olarak tanınmaktadır. Kitaptaki şiirler, ingilizceye Ali Yunus tarafından çevrilmiştir.**

Yüceliği Amerikalılar tarafından da kabul edilen Nâzım Hikmet

Nazım Hikmet'in şiiri, Amerika'da bize; 1950'lerde, on üç yıl ıstırap çektiği bir Türk zındanından serbest bırakılmasına yol açan, dünya - çapındaki bir kampanya sırasında ulaşmıştı. Bize pek uzak bir zındandan, Paul Robeson'a seslenen bu şaire hemen bir sıcak yakınlık duymuştuk içimizde.

«Korkuyorlar zenci kardeşim,
Şarkılarımız korkutuyor
onları, Robeson»

Onun mısralarını okumaya başladığımız zaman, Nazım'ın şiiriyle tanışmayı bu kadar geciktirmiş olmamız inanılmaz bir şey gibi beliriyordu. Her türlü yanılgı dışında bir kanıyla; onun, Neruda ve Aragon'la birlikte, çağımızın, en büyük şairleri arasında yeri olan bir sanat ve toplum savaşçısı olduğunu ekleyeceğiz. Zindandan kaçırılan şiirlerinin, bütün Türkiye'de elden ele dolaştığını öğrenmiştik. Altında imzası olmasa da, şiirlerin sahibinin kim olduğu konusunda, herhangi bir kuşku söz konusu olmuyor ve şiirlerin şairi, kolayca tanınıyordu. Ülkesinin ezilmiş insanları, dümdüz, apaçık şiir bildirilerindeki Nazım Hikmet imzasının, korkusuz bir gerçekçilik, tapılacak bir iyimserlik, sevgi ve özgürlük özlemi içinde, kendi bildirilerini duyurduğunu görmüşlerdi. Ve sonra, onun ülkesinin sınırlarını aşan mısraları, güzelliğe ve barışa değer biçilmezlik tanıyan bütün halklara ulaştı.

Nazım 1902'de İstanbul'da, yüksek bir devlet görevlisinin oğlu olarak dünyaya gelmiş ve Deniz Harbokulunda öğrenci olduğu sıralar, 14 yaşındayken ilk şiirlerini yazmaya başlamıştı. Birinci Dünya Savaşı'nın ardından, Türkiye'nin büyük bir bölümü, Anglo-Amerikan emperyalizmi tarafından işgal edilince, Anadolu'daki milli bağımsızlık savaşına katıldı. İstanbul'dan kaçarak gittiği Anadolu'da, köylü ve emekçi Türklerin dünyasını çok yakından tanıştı. Deniz Harbokulu'ndaki öğrenimin yarı kalışıyla birlikte, müttefik güçlerin desteklediği Osmanlı yönetimine karşı açılan milli direnişte, çeşitli görevler verildi Nazım'a. Genç şair bu sıralar, Sovyet devriminin etkisiyle, ihtilâlci sosyalizme yönelmeye başladı. Sonraları otobiografik bir eserinde pek canlı olarak tanımladığı gibi, bir paşa torununun komünist olmasında gerçekten şaşırtıcı bir özellik vardı. Marksizme bağlandığı o dönem, onun hem yaşamında, hem şiirinde bir dönüş noktası olmuştur. Sovyet devriminin yaratımı sıraları; 1920'lerde, devrimi görmek için yeni Sovyet ülkesine gidişinde, şöyle yazıyordu Nazım:

«Dünya'nın altıda birinin, tarihin çarkını ileriye doğru çok keskin bir dönüşle çevirdiği bir andı..»

Moskova'da yaşadığı sıralar, kendi şiirini pek güçlü bir biçimde etkileyen Mayakovsky ile yakın bir arkadaşlık kurmuştu. 1925'te, Türkiye'ye dönüşünün hemen ardından polis tarafından tutuklanıp, 3 yıl süreyle Ankara'daki bir zındana attılar Nazım'ı. Artık bundan sonra, Nazım'ın yaşamı, kararını peşin vermiş bir mahkemeler ve hapisaneler serisi olmuştu. O anlarda yazdığı şiirler, oyunlar ve siyasal denemeleriyle, daha güçlü ve tanınmış kişiliğe ulaştı. 1920 ile 1930 arasında yazdığı ve yurtseverlikten esinlenmiş şiirleri, yeni bir kıyıma hazırlanan Kapitalizme karşı vuruşkan bir sesi duyuruyordu. Sonraları çıkan aşağılayıcı bir tanımında; ilerici Türk'leri, siyasi polise jurnal eden emperyalizmin para ile tutulmuş adamları için, şunları söylüyordu:

«Vebalı bir eve korkmadan gir ama, sakın bir çöp tenekesinin önünden geçeyim deme. Kimbilir, belki içinde, bir leke saçıcı, bir kışkırtıcı ajan vardır.»

Kendine özgü diliyle şöyle devam ediyordu:

«Böyle bilinen birinin eline, kazaen elin değerse yedi defa yıka elini. Sana, ellerini kurulamak için, havlu yerine, bayramlık gömleğimi veririm.»

1938'de Türklerin bu büyük şairine, 28 yıl hapis cezası verildi. İtham edildiği suç, bazı şiirlerinin, Harbokulu öğrencileri ve Türk deniz askerleri üzerinde bulunmasıyla ilgiliydi. Oysa, o sıralar bu şiirlerin bulunduğu kitaplar, kitapçılarda serbestçe satılmaktaydı. Bu tuhaf gerçek, Hitler'in şöhrete kavuşturduğu ve Amerika'da McCarthy'ciliğin yankıladığı, «Komünist fikirleri yayma» nedeniyle yargılanan Nazım'ın mahkûmiyetini önleyemedi ama, o kendisini, zindanda da, hiçbir şeyin susturamayacağını herkese gösterdi. Zındanlarda karşılaştığı zalim davranışlara ve katı yüreklilliğe rağmen, on üç yıllık hapisliğinde, yaratım gücünün en yeni doruklarına yükselmeyi başarmıştır. Çağımızda, faşizme düşman korkusuz fikir savaşçılarının, zındanlarda yarattığı muhteşem eserlerin içinde, Nazım'ın hapisten ulaştırdığı şarkılar, soylu ve yenilmez bir çağrışım getirmiştir. Issız hücresinde, soğuk taş duvarları, «Direnme ateşi, gururu ve umuduyla» ısıtır gibiydi. O demir parmaklıkların dışındakilere dayanma ve güç örneği oluyordu. Çelebi yanıyla, inancı ve kendi halkına olan sevgisi hiç söndürülemezdi Nazım'ın. «Benim gücüm, bu kocaman dünyanın içinde» diyordu. O mutluluk savaşçılarıyla, her yönde birlikteydi. Çin'de, İspanya'da, Hindistan'da, Afrika'da, bizim Amerika'da. Gece karanlığı indiği zaman, her yöndeki kardeşlerinin önünde sevgiyle eğildiğini görür gibi olurken, yüreği gurur ve minnetle kabarırken, hapisane duvarları gözden kayboluyor, görünmezleşiyordu.. Kendisini neredeyse ölüme yaklaştıran bir açlık grevinin ardından, 1950'lerde serbest bırakılması, bütün dünyadaki dostları için kıvanç dolu bir zafer olmuştu. Çünkü bu sonucu, onun şarkılarından esinlenmiş barış savunucularının mücadeleleri mümkün kılmıştı. Nazım'ın özgürlüğü için Masses And Mainstream yayınevinin önayak olduğu ve New-York'ta, Türk Konsolosluğu önünde yapılan protesto mitingine, bütün ilerici Amerikan yazarları katılmıştı. Son şiirlerini, Sovyet Rusya'da, Çin'de, Çekoslovakya'da, Polonya'da yazdı Nazım. Oralardaki halklara, Wall Street'in yeni sa-

Hazırlayan: Aşık İHSANİ

NESiMi

Aşık Nesimi Çimen, 35 sene önce Kayseri İlinin Sarız ilçesinde, itin kovaladığı dünyaya gelmiştir. Her gerçek halk şairi gibi, o da, yıkılası şu bozuk düzende yoksullukla kıyasıya boğuşmaktadır.

Halen, elindeki iki karış, üç telli küçük bir curayla büyük işler başaran ve o nispette de yürek taşıyan Dost Nesiminin en büyük düşmanı NATO ve onun başı yıkılası Amerikadır.

Geçenlerde, İstanbul caddelerinde elini kolunu sallaya sallaya dolaşan iki Amerikalının yanına yanaşarak yüzlerine «tu» diye tüküren Nesimi'yi Amerika'yla aramızda bir savaş çıktığı an, gâvura ilk darbeyi indirmek için en ön sırada görmek kabildir.

Size, onun son zamanlarda yazdığı yürekten bir şiirini sunayım :

EFENDİLER, EFENDİLER!

Uyan bak Mehmet neler ettiler
Haini yurda alıp seni sattılar
Efendisin dediler tokat attılar
Tokat yiyen efendiler, efendiler

Efendisin dediler büyüttüler
Tarlasında, çapasında çürüttüler
Aziz Ulus deyip uyuttular
Uyutulan efendiler, efendiler

Efendisin diyen tek Gazi Kemal
Gerikisi düdük bir kuru kaval
Uyan kendine uyanmadan zeval
Zavallı efendiler, efendiler

Uyan sen kendine gel etme ihanet
Yurt senindir sana oldu emanet
Haine hırsıza inmeli tokat
Tokat yiyen efendiler, efendiler

vaşlara eğilimli amaçlarını ve hortlayan faşizmi anlattı. Aslında, bize seslenen uyarılardı onlar.

Türk Edebiyatı öğrencileri, Nazım'ın şiirinde yalnız özde değil, biçimde de bir devrimci özellik, bir yenilik bulunduğunda fikir birliğindedirler. O şiiriyle, hem geçen yüzyılda burjuva şairlerin kullandığı hece veznini, hem de saray şiirinin Arap asıllı ölçülerini yıkıp atmıştır. Nazım, yeni Türk şiirinde başkalığı olan bir uyum yaratmıştı. Bir diğerini sürdüren, basamaklı, uzun ve kısa mısra düzeniyle, uyaksız bir şiirdi Nazım'ın şiiri. Geleneksel şiir dilinin sun'i yönlerini de söküp atmıştır Nazım Hikmet. Bildirisini, Türk folklorünün, çok canlı düşünce yapısına yönelerek, akılcı atasözlerindeki yerleşik özellikleri kullanarak, söylemiştir. Biz, onun şiirlerinde, -İngilizce çevirilerde neleri yitirdiğini söyleyememekle birlikte- bir açıklık, bir doğru sözlülük; siyasal ve kişisel bir birleşimin özelliğiyle karşılaştık.

Genç Fransız şairlerine yazdığı bir mektupta; herşeyden önce, halk yığınlarıyla açık ve tam bir bağ kurmanın, başarı için bir gerek olduğundan söz etmişti. Eş-dost kalabalığının pohpohladığı küçük çevreleriyle ölçülecek, bağlantısız şairleri alaya alırdı Nazım. Gerçek gücünü halkın direncinden alan, gerçekleri böylesine inandırıcı bir biçimde ortaya koymuş pek az şair var günümüzde. Onun mısraları bir yöne sahip çıkışın yankılarıdır. Lirik şair Nazım Hikmet'le, siyasal şair Nazım Hikmet arasında hiçbir bölüm olmamıştır. Usta işi sanatıyla, direncin ve yaratıcılığın, pırıl pırıl bir kişiliğin, yığınlara sahip çıkmışlığın ve yığınları temsil etmişliğin sentezlerini yaratmıştır o. Yığınların temsilcisi olmak; işte çağımızda yüceliğin tanıtma işareti.

Çeviren: Engin AŞKIN

İŞÇİLERİN BAYRAMI 1 MAYIS'TIR

Kemal Sülker

1 Mayıs, bütün dünyada işçi bayramı olarak kutlanır. Hattâ, bug'ün Türk-İş Konfederasyonun üyesi bulunduğu İCFTU, 1 Mayıs nedeniyle birisi batılı ülkeler, birisi de doğu bloku ülkeleri işçileri için iki ayrı bildiri yayınlar. Fakat Türk-İş, bağlı olduğu uluslararası örgütün bayram saydığı günü bile kutlamaktan kaçınacak kadar işçi sınıfına ihanet çizgisi üstünde kalır.

1 Mayıs, çoğu işçilere «komünist bayramı» olarak tanıtılır. Sömürülenlerin uyanışına yardım eden her eylem, her kişi ve her düşünceyi karalamak için vurulan komünist damgası, 1 Mayıs'ın da alnına yapıştırılmıştır. Oysa, işçilerin sekiz saatlik iş günü için yaptıkları haklı mücadelelerini ve isteklerini gerçekleştirme yolundaki eylemlerini aynı günde birleştirmeleri için seçilmiş bir tarihtir.

Uluslararası İşçi Kardeşliği örgütünün 1889 Paris Kongresi'nde 8 saatlik işgünü isteği, sınıf bilincinin ekonomik bir niteliği de içerdiğini kabul eden Brüksel Konferansı kararları onanmıştı. Sonra 1 Mayıs'ta bütün işçilerin isteklerinin aynı olduğunu, bu bakımdan dayanışmalarının gerektiğini ortaya koymaya yarayacak bir tarihin tesbiti uygun görülmüş, gün olarak da 1 Mayıs seçilmişti...

Rus ve Belçika delegeleri böyle bir gün seçmenin ve böyle bir günde gösteriler yapmanın kendi ülkelerinde mümkün olmadığını ileri sürerek bu karara menfi (olumsuz) oy kullanmışlardı. Komisyon raportörü A. Adler'di. Toplantıya sunulan karar örneğini iki parça hâlinde oya sunmak gerekmiş, birinci bölüm'ünün ittifakla onanmasına karşılık, ikinci bölümde Ruslar, Almanlar, Bulgarlar, Danimarkalılar aleyhte oy kullanmışlardı. Çoğunlukla alınan karara göre 1 Mayıs'ta bütün dünya işçileri kendi memleketlerinin gereklerine göre isteklerini tesbit edecek ve 1 Mayıs'ta yine kendi olanaklarına göre gösteriler yapacaklardı.

Niçin 1 Mayıs seçilmişti?

- İşçiler günde en çok 8 saat çalışmak için uzun bir mücadele vermişlerdi. 1 Mart 1838'de İngiliz işçileri R. Owen'in etkisiyle 8 saatlık işgünü için genel eyleme geçmiş ve tarihte Şartizm adı verilen hareket, ne yazık ki patronların başarısıyla sonuçlanmıştı.
- 1848'de Yeni Zelanda'nın tarım işçileri 8 saatlık iş günü için mücadele etmiş ve bunu kendi güçleriyle kabul ettirmişlerdi.
- Bu başarıyı öğrenen Amerikan işçileri 1866'da Baltimor'da kongrelerini yaparlarken 8 saatlik işgününün yasalarla sağlanması isteğini onamış ve bu uğurda mücadeleye karar vermişti. Hükûmetin böyle bir yasayı çıkarmada çok nazlanmasından usanan işçiler yeni bir ortama girmişlerdi.
- İşçiler 1884'te Şikago'da işçi kongresinde 8 saatlik işgününü bizzat kendi güçleriyle elde etmek kararına varmıştı. Bunu sağlamak için de 1 Mayıs gününe kadar hazırlıklarını yürütecek ve bitirecek, o gün de büyük bir miting yapacaklardı. 1886 yılının 1 Mayıs'ı ilk hareket tarihi olarak onanmıştı.
- 1885'te Washington'da toplanan işçiler, kongrelerinde bir yıl önceki kararı onaylamıştı. Ve yine kabul edilmişti ki, işçi istekleri gerçekleşinceye kadar her yıl 1 Mayıs'ta bu mitingler ve protesto gösterileri sürdürülecekti.
- 1886 yılı 1 Mayıs'ında Amerika'da 5000 den çok grev ilân edildi. Bütün büyük şehirlerde mitingler yapıldı ve 8 saatlik işgünü için işçiler tek kalb halinde çarptı. Ancak bu mitinglere silâhlı devlet kuvvetleri gönderildi. Mitingcilere hücum edildi. En kanlı olaylar da Şikago'da oldu.
- 1 Mayıs'ta başlayan grevler 3 Mayıs'a kadar sürmüş, 3 Mayıs akşamı 10.000 grevciye karşı «sarı işçiler» tutulmuş ve işçilere saldırtılmıştı. Polisler işçilere ateş açmış, bu sırada yüzlerce işçi ağır yaralanmış, birisi öldürülmüştü.
- Bu cinayeti protesto için 4 Mayıs günü Amerikan işçileri büyük gösterilerde bulundular. Şikago'da 15.000 işçinin protestosuna silâhlı 200 polis engel olmak istedi. Ateş edildiği sırada polislerin ortasına bir el bombası düştü. 20 polis yere yuvarlandı. Bunun üzerine yeni takviyeler geldi ve işçilere hücuma devam edildi. Mitingi yürüten sendikacılardan SEKİZİ tevkif edildi. 21 Haziran'da mahkemeye verildi. Şikago işçilerinin tümünün lehte tanıklığına rağmen hiç bir delil bulunmadığı halde sendikacılardan 4'ü idama mahkûm edildi ve öldürüldü. Bir sendika lideri karardan önce intihar etmişti. İki lider müebbed kalebentliğe, bir sendika başkanı da 15 yıl hapse mahkûm edildi. Fakat bir süre sonra idam edilenlerin, intihar edenin, kalebentlikte inleyenin ve ağır hapiste işkence çekenin, hepsinin SUÇSUZ oldukları anlaşıldı.
- İşte 1889'da Paris'te toplanan 2. Enternasyonalin Birinci Kongresinde bu mahkûmiyetleri protesto ve 8 saatlik iş günü için mücadeleye yeni bir hız vermek ve yeni bir öz kazandırmak amacıyla Amerikan sendikacılarının isteği üzerine 1 MAYIS günü bütün dünya işçilerinin gösteri ve dayanışmasını dile getiren bir önemli tarih oldu.
- Fransa işçi hareketleri tarihindeki 1 Mayıs'ların ilk kanlı günü 1891 yılı 1 Mayıs'ıdır. İşçi hareketlerinde buna Fourmies Katliâmı denir.

Türkiye'de 1 Mayıs'a gelince:

Her ileri hareketi ve sömürüden kurtulma, insanca yaşama isteklerinin her türlüsünü karalama, sindirme, cezalandırma metodunu seçen hâkim sınıflar 1 Mayıs'ta işçi isteklerinin dile getirileceğini hesap ederek, işçileri örgütlendirmeye çalışacak ve onları haklı isteklere yöneltecek kim varsa hemen hepsinin uzun yıllar Nisan sonlarında nezarete almış, İş Kanunu'nun, grev hakkının kabulü için bildiri yayınlayan ve duvarlara asanların ele geçenlerini hep «komünistlik propagandası yapmak» suçuyla mahkemeye vermişlerdir.

İstanbul işçileri 1922'de işgal kuvvetlerinin kahredici varlığı altında 1 Mayıs'ı kutlamışlardı. Ve ilk ciddi kutlama da o yıl olmuştu. Ertesi yıl ise İzmir İktisat Kongresi'nden sonraya rastlamıştı. Hükûmet işçilere çok haşin davranmıştı. Gösteri yapacağı sanılanlar ve onların yakın dostları tevkif edilmişti. Oysa işçilerin haklı istekleri vardı. Hükûmetin bunları gerçekleştirmesi grevleri önleyecekti; işçilere rahat nefes aldıracaktı. Olmadı. Bunun üzerine grevler başgösterdi.

Aydın şimendüfercilerinin, Rumeli şimendüfercilerinin, Zonguldak kömür işçilerinin, Anadolu şimendüfercilerinin grevleri etkili oldu. İş Kanunu çıkarılmasını savunan İktisat Bakanı Mahmut Esat Bozkurt istifaya mecbur oldu. Ve:

Bilinçlenen işçilere karşı egemen sınıflar kendilerine uygun «amele birliği» ni teşkil ettiler v.s...

Ankara'da imalâtı harbiye işçilerinin müsamereler vererek ve Meclis binası önünde nutuklar söyleyerek kutladıkları 1 Mayıs, sonraları çok ağır baskılarla kutlanamaz hâle getirildi.

Bugün, sosyal anayasamız, işçi hakları ve bilinçli emekçi sınıfının devrimci örgütleri vardır. Bunların 1 Mayıs'ı tarihi plân içinde değerlendirmesi ve işçiye iletmesi tarihsel görevidir. Bunu elbette DİSK en iyi değerlendirecek mesleki örgüttür. Ama, işçiyi bilinçten yoksun, egemen sermaye sınıflarının çıkarına harcamakla görevli bir takım sözde işçi kuruluşları ihanetlerini bu 1 Mayıs gününde de takındıkları tavır ve aldıkları tedbirlerle ortaya koymuşlardır. 1 Mayıs, işçi tarihimizin çok mutlu günleri arasında daima şerefli yerini koruyacak ve 1 Mayıs yeni isteklerin, yeni hakların, yeni başarıların müjdecisi olacaktır.

Veyl, tarihi akışa ters düşenlere...

BASIN DİYOR Kİ

TÜRK SEÇİM KANUNU ÜSTÜNE ECONOMIST'TE POLEMİK!..

Türkiye'deki Seçim Kanunu değişikliği, İngiltere'de de bir seri polemiğe yol açmıştır. Polemiğin ilginç yanı, taraflardan birinin AP'nin beyni Aydın Yalçın, birinin İngiliz Seçim Reformu Derneği ve birinin de, Koyulhisar Savcısı Şiar Yalçın olmasıdır.

Polemik İngiltere'nin ünlü The Economist Dergisi'nde Seçim Kanunu değişikliği ile ilgili bir komanter yayınlanması üzerine başlamış ve geçenlerde 25 yıllık Economist abonesi olduğunu iftiharla açıklayan Prof Aydın Yalçın derhal dergiye bu cevap göndermiştir. Aydın Yalçın'ın cevabı şöyledir:

«Türk Seçim Kanununda yapılan son değişiklikle «milli bakiye» sisteminin kaldırılmış olması, ne şimdiki hükûmetin iktidarda kalmak arzusu, ne de Parlâmentodaki Marksist gurupu tasfiye etmek maksadı ile izah edilebilir.

Muhabirinizin, Adalet partisinin eski seçim sistemine rağmen Millet Meclisinde mutlak *bir ekseriyete sahip* olduğundan bahsetmesi kâfi değildir. Okuyucularınız aynı zamanda şu hususu da bilmelidirler ki, Adalet Partisi 1965 seçimlerinde sadece 16 kişilik küçük bir çoğunlukla iktidara gelmiştir; oysaki seçmenlerin yüzde 53'ü gibi çok kuvvetli bir desteğine dayanıyordu. Eğer bunu İngilteredeki seçim sistemi ile karşılaştıracak ve son seçimlerde tüm oyların yüzde 47.9'una mukabil 90 kişilik bir çoğunluk sağlandığını göz önünde tutacak olursak, seçim kanunu reformunun gerçek nedenlerini, ve «Bakiye Sistemi» gibi aşırı bir nisbi temsil şeklinin gelecekte meydana getire*bileceği siyasi istikrarsızlık teh*likesini daha iyi anlayabiliriz.

Ne de olsa, iyi bir seçim sisteminin görevi sadece başlıca politik akımların Parlamentoda temsil edilmesi değil, fakat aynı zamanda istikrarlı bir hükûmet sağlamaktır. Seçim kanununda yapılan değişikliğin Türk demokrasisine bunların her ikisini de temin edeceğine inanıyoruz.

Adalet Partisinin daha büyük bir çoğunlukla iktidara gelmesinin partinin mutedil unsurlarının durumunu zayıflatarak sağ kanadını kuvvetlendirebileceği iddiası ne gerçeklere ne de mantığa dayanmaktadır. Sağ kanat mensupları Adalet partisinin çok küçük bir azınlığını temsil etmektedir, ve partinin Parlamentodaki çoğunluğunun artması bilakis mutedil unsurların durumunu kuvvetlendirecektir.

Adalet Partisinin Millet Meclisindeki küçük Marksist temsilciler gurupundan korktuğu ve bundan ötürü seçim oyunlarile ondan kurtulmak istediği iddiasına gelince, sizi temin edebilirim ki, efendim. Adalet Partisi gibi büyük bir demokratik kuvvetin, seçmen kütlesinin ancak yüzde üçünü temsil eden böyle küçük bir azınlıktan çekinmeyecek kadar kendisine güveni vardır. Bundan başka, Türk demokrasisi, bu gibi marjinal grupları, amaçları ne kadar ihtilâlci ve yıkıcı olursa olsun, Parlamentoda temsil edilmelerini engellemeden zaptu rapt altına alacak kadar yerleşmiştir.»

Prof. Aydın Yalçın'ın bu cevabına, yine aynı dergide İngiliz Seçim Reformu Derneği adına Enid Lakeman şu cevabı vermiştir :

«Korkarım ki Bay Yalçın, Adalet Partisi için «16 kişilik küçük bir çoğunlukla iktidara gelmiştir, oysaki seçmenlerin (herhalde oy verenlerin demek istiyor) yüzde 53'ü gibi çok kuvvetli bir desteğine dayanıyordu» derken okuyucuları yanıltmaktadır. Bunlardan biri küçük ve diğeri çok kuvvetli olamaz, çünkü ikisi biribirine tamamen eşittir oyların yüzde 53'ü ve sandalyaların yüzde 53'ü.

Bay Yalçın anlaşılan İngiliz seçim sistemine benzer bir şeyin hasretini çekmektedir, ve (mevcut şartlara göre biraz garip bir şekilde) bu sistemin bize müstakar bir hükûmet temin ettiğini sanmaktadır. İşçi (Labour) partisine bütün diğer partilerin üstünde 96 (90 değil) sandalyalık bir çoğunluk sağlayan son genel seçim neticelerini tasvip eder görülmektedir umumi hoşnutsuzluk ne kadar kuvvetli olursa olsun partiyi iktidardan düşüremesin diye - ve anlaşıldığına göre Türkiye'de vaktile uygulanan buna benzer sisteme. Demokrat Partiye 1950'de oyların yüzde 55'i ile Millet Meclisindeki 487 sandalyanın 329-408'ini veren sisteme dönmeyi istemektedir.

Tabii şimdiki tasarı eskisi kadar kötü olmaktan uzaktır. Fakat yine de küçük bir partiyi, tabii daha büyük bir partinin lehine olmak üzere, sandalyadan mahrum etmeyi istihdaf etmektedir. Ve madem ki o büyük parti kendinden o kadar emindir, halkın verdiği oylara göre teşekkül eden çoğunluğunu arttırmaya ne ihtiyacı vardır?

Türkiyedeki seçim sistemini daha iyiye götürebilecek yegâne değişiklik, halen cari olan parti listesi usulü yerine nisbi temsilin değiştirilebilen tek oy şeklini kabul etmek olabilirdi. Bu, meselâ Adalet Partisini destekleyen seçmenlere, bu partinin mutedil ve müfrit adayları arasında serbestçe oyunu kullanmak imkânını verirdi. Böylece, müfritlerin bazı seçim çevrelerinde parti mekanizmasının kontrolünü ellerine geçirmek suretile, seçmenlerin istediğinden daha fazla kuvvete sahip olmaları tehlikesini bertaraf etmiş olurdu.»

Ve nihayet Koyulhisar Savcısı Şiar Yalçın, 20 Nisan 1968 tarihli The Economist'te, Aydın Yalçın'ın iddialarını cevaplandırarak Seçim Kanunu değişikliğinin içyüzünü bütün çıplaklığıyla ortaya koymuştur. Ancak, Yalçın'ın cevabı özetleyerek yayınlandığından, çıkartılan kısmı da parantez içine almak suretiyle bu ilgi çekici cevabı aynen yayınlıyoruz :

« Derginizde ileri sürülen görüşler, ve bilhassa ümit ve endişeler bakımından sizinle hiç bir suretle hemfikir olmamakla beraber, 9 Mart tarihli nüshanızda Türkiye hakkında çıkan yazınız, mevcut siyasi durumu çok doğru olarak aksettirmiştir. Yeni seçim kanunu hakikaten Parlamentodan el çabukluğu ile geçirilmiştir, ve bunun yegâne, daha doğrusu ikili maksadı Adalet partisini günden güne çoğalan hoşnutsuzluğa rağmen iktidarda tutmak ve Türkiye İşçi partisini baltalamaktır, yoksa Bay Aydın Yalçın'ın 30 Martta yayınlanan mektubunda iddia ettiği gibi «istikrarlı bir hükûmet» sağlamak değildir.

Bay Yalçın'ın İngiltere'deki seçim sistemine atıfta bulunması tamamen yersizdir, zira bu bakımdan İngiltere gibi son derece gelişmiş ve asırlardan beri devam *eden demokratik* geleneklere sahip bir memleket ile, Türkiye gibi hakiki mânâdaki demokratik tecrübesi okuma yazma bilmeyenlerin yüzdesinin hâlâ yüzde 50'nin üstünde olduğu bir ülkede demokrasinin mümkün olabileceği ölçüde - ancak 1946 yılında başlamış olan bir memleket arasında bir paralel çizmeğe imkân yoktur.

(Bay Yalçın'ın bir taraftan «büyük bir demokratik kuvvet» ve diğer taraftan «seçmenlerin ancak yüzde 3'nü teşkil eden küçük bir azınlık» diye bahsettiği şeylere gelince, eğer Bay Yalçın gibi insanlar milletin belkemiğini teşkil eden kütlelerin dini taassubunu ve cehaletini alabildiğine istismar edip onları bu kayıtsız ve ehliyetsiz durumlarında bırakmak için ellerinden geleni yapmamış olsalardı, nisbetler çoktan tersine dönmüş olurdu.)

Fakat durum emin adımlarla değişmektedir, ve hiç bir tedbir uzun vâdede Bay Demirel'in sağa açık fakat sola kapalı demokrasisini ilelebed payidar kılmağa muvaffak olamayacaktır.»

Yıkarken yapmak için yıkmak!

Kırkbir derecelik bir çalışma humması : İşte müslümanda, müminde aradığımız humma. Bilmeye doğru bir susuzluk. yapmaya doğru bir heyecan. Örmeğe doğru bir iştiha. Kurmağa doğru bir *arzu. Yataklara bürülüy*ken bile, bir hareket hayali. Baş yastıktayken bile, hayalin inşa edişi. Hergün yeni bir inşa için, günün doğmasını yürekten beklemek Yıkarken yapmak için yıkmak...

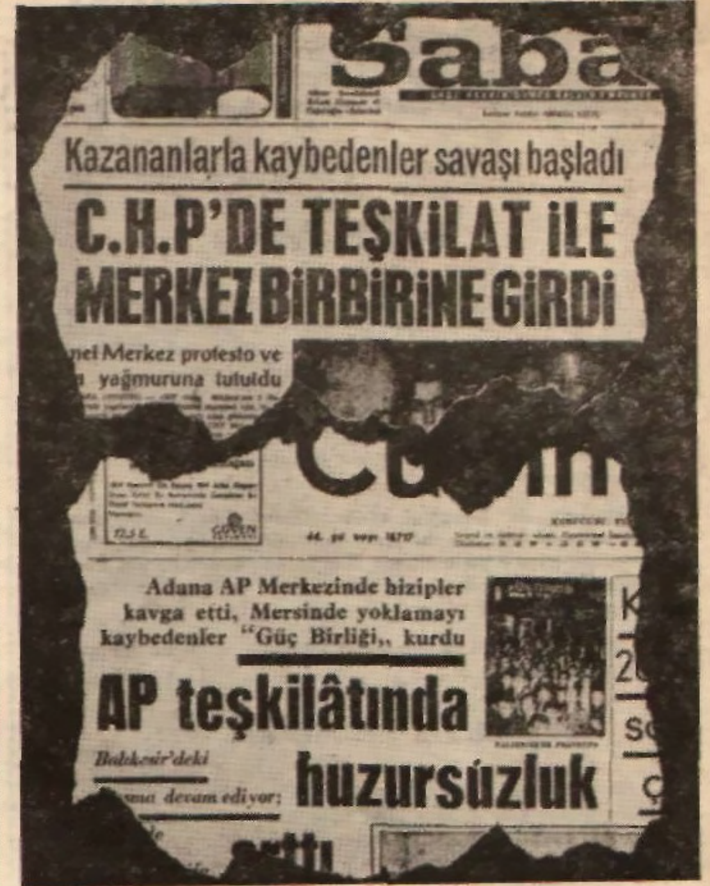
SEZAİ KARAKOÇ
(B. Sabah 29.4.1968)

Bedava reklâm

Müslüman bir günlük gazetenin sahibi olarak, içki aleyhinde yapılacak faaliyete şu şekilde iştirak etmek istiyorum· İçki bulundurmayan müslüman lokanta ve otellerin bedava reklâmlarını yapacağım. İstediğim şudur · Oteller her odaya şu mealde bir levha asacaklardır : «1 — Otelimizde içki satılmaz Dışardan getirilip içki içilmez. 2 — Evlenme cüzdanı olmıyan çiftler otelimize alınmaz.» Ayrıca her odaya bir hasır seccâde konulacaktır. Otellerde her kata bir seccade kabulüm değildir. Her odaya bir tane isterim!»

MEHMET ŞEVKET EYGİ
(Bugün 29. 4. 1968)

haftanın karikatürü

«Tencere dibin kara, seninki benden kara!»

SİSTEMLİ TAARRUZ

Hayatta yalnız taarruz var, hayat yalnız taarruz... Her şeyden evvel çocuk, erkeğin taarruz mahsulüdür. Dünyaya bir taarruz eseri olarak ve taarruz etmek gayesiyle geliyoruz. Cemat cemada, nebat nebada, hayvan hayvana, insan insana ve her şey, her şeye taarruz eder.

Sistemli taarruz... İşte biricik dâva! Onun içindir ki, hak ve hakikat sahibine yalnız taarruz yakışır. Hak, hakikat ve sistemin merkezi neresiyse, taarruzun da oraya ait bir vazife, hattâ borç olduğunu hatırlatmak isterim.

NECİP FAZIL KISAKÜREK
(Bugün - 1.5.1968)

A N T • Haftalık Dergi • Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN • Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN • Sorumlu Müdür: ALPAY KABACALI • Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN • İdare yeri: CAĞALOĞLU, Başmusahip Sokak, Emek Han, 16/31 - İSTANBUL • Telefon: 27 81 60 • Posta Kutusu: 934 — SİRKECİ - İSTANBUL • Ankara temsilciliği: Tel. 18 40 20 • Dizgi: SON SAAT. Baskı: VATAN MATBAASI • Taşra Dağıtımı: HÜR DAĞITIM — Cağaloğlu - İstanbul, Tel: 27 38 54 • İstanbul Dağıtımı: FUAT BÜTE - Ankara Cad. 34 İSTANBUL, Tel: 27 89 49 • Abone Şartları: Yıllık 60 Lira, Altı Aylık 30 Lira, Üç Aylık 15 Lira. • İlân: Santimi 25 Lira: yayın ilânları yüzde 50 indirimlidir.. • Tek sütun üzerine 5 santimlik kutu yayın ilânları 50 Lira'dan kabul edilmektedir...